

TIGHT BINDING BOOK

**TEXT FLY WITHIN
THE BOOK ONLY**

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

ಶ್ರೀರಾಮ ಪರೀಕ್ಷಣಂ

ಗೋರು

ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ

೧೯೪೫

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200790

UNIVERSAL
LIBRARY

ಶ್ರೀರಾಮ ಪರೀಕ್ಷಣಂ

ಈ ಲೇಖಕರ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಕವಿತೆ:

CHECKED 1956

ವಸಂತ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ

ನಿವೇದನ

ಉಮರನ ಒಸಗೆ

ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ

Checked 1965

ನಾಟಕ:

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ವಿಜಯ

ತಿಲೋತ್ತಮೆ

ಕನಕಾಲುಕಾ

ಮ್ಯಾಕ್ಬೆತ್

ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ:

ದಿವಾನ್ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ

ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಕಾಲ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಸಮಕಾಲೀನರು

ಇತರ:

ಜೀವನ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ

ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು

—ಮೊದಲಾದುವು.

ಶ್ರೀರಾಮ ದೇವರು
(ಒಂದು ಪುರಾತನ ಪ್ರತಿಮೆ)

ಶ್ರೀರಾಮ ಸರೀಕ್ಷಣಂ

ಲೇಖಕ

ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪ

ಬೆಂಗಳೂರು

ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ

೧೯೪೫

ನೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೪೫

Copyright
All Rights Reserved

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಡಿ. ವಿ. ರಾನುರಾಯರಿಂದ ಅಚ್ಚಾದುದು : ೨೨-೧೨-೧೯೪೫

ಶಾಸ್ತ್ರೀ
ಪುಸ್ತಕಾಲಯ

ದಿನಂ: ಶುಭಕೃತು ಶ್ರಾವಣ ಬ|| ೫ ಶನಿವಾರ, ತಾ|| ೨೩-೮-೧೯೦೨
ಪು. ೫]

ಅ ಪ ಣೆ

ದೇ. ರಾಮಣ್ಣನವರಿಗೆ

ಮಕ್ಕಳು ತನಗಿಲ್ಲಿನ್ನವ |

ದುಕ್ಕಕ್ಕೆಡೆಗುಡದೆ ಸೋದರರ ಮನೆಗೀತಂ ||

ದಿಕ್ಕಾಗಿ, ಸಲಹಿ ಬಡವರ |

ನಕ್ಕರೆಯಿಂ, ಬೆಳಕನೊಂದನೆಂಟಾಗಿಸಿದಂ ||

ಎರೆಯುತ್ತೊಲವಿನ ಸೊದೆಯಂ |

ಪೊರೆಯುತೆ ತಾಂ ಮೊಮ್ಮನೆಳೆಯ ಬಾಳ್ವೆಯ ಪಯಿರಂ||

ಒರೆಯುತೆ ರಾಮಾಯಣಮಂ |

ಗುರುವಾದಂ ಸಂಪ್ರದಾಯದೊಳ್ ಕಿರಿಯಜ್ಜಂ ||

ಸರಳದ ಶಾಂತಿಯ ಬಾಳದು |

ಹರಿಹರ ಗೋ ವಿಪ್ರಸೇವೆಯೊಳ್ ಶಿಶುವಚದೊಳ್ ||

ಹರುಷನ ಕಂಡಾ ಪಿರಿಯನ್ |

ಪರಸನೆ ತನ್ನೊರ್ವನೊರೆಯೆ ಪುಣ್ಯದ ಕಥೆಯಂ ||

ಡಿ. ಎ. ಜಿ.

ನಿಷಯ ಸೂಚಿ

	ಪುಟ
೧. ಅಹಲ್ಯೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ	೯
೨. ತಾರೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ	೨೫
೩. ಮಂಡೋದರಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ	೩೨
೪. ಸೀತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ	೩೭
೫. ಲೋಕಜನದ ಪ್ರಶ್ನೆ	೪೬
೬. ಹನುಮಂತನ ಪ್ರಶ್ನೆ	೫೫
ಟಿಪ್ಪಣಿ	೬೫

ಚಿತ್ರಪಟ

೧. ಶ್ರೀರಾಮ	(ಇದಿರಾಗಿ) ೩
೨. ಮಹರ್ಷಿ ಋಷ್ಯಶೃಂಗ	.. ೧೩
೩. ಶ್ರೀ ಸೀತಾದೇವಿ	.. ೩೭
೪. ಯೋಗಿ ಹನುಮಂತ	.. ೫೫
೫. ರಾಮಾಣ್ಣನವರು	.. ೫

ಅಶ್ವರ್ಯಮಿದಮಾಖ್ಯಾನಂ ಮುನಿನಾ ಸಂಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ |
ಪರಂ ಕವೀನಾಮಾಧಾರಂ ಸರ್ವಶ್ರುತಿಮನೋಹರಂ ||

— ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ,
ಬಾಲಕಾಂಡ, ೪ : ೨೪-೨೫

ಅಹಲ್ಯೋದ್ಧಾರ

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ

ಬಾಲಕಾಂಡ, ಸರ್ಗ ೪೮-೪೯

ಶ್ರೀರಾಮ ಪರೀಕ್ಷಣಂ

೧. ಅಹಲೈಯ ಪ್ರಶ್ನೆ

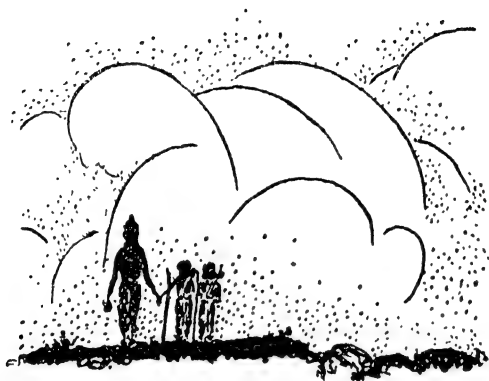
(ಕಂದ)

ಏನಚ್ಚರಿಯೋ ಗೌತಮ |
ಮೌನಿ ಪರಿತ್ಯಕ್ತ ವನದೊಳಂದಾದುದಹಾ ! ||
ಭೂನಭಗಳೊಲಿದು ಕೇಳ್ವಾ |
ಖ್ಯಾನಕಮದು ಪುಣ್ಯ ಸಾಪ ದರ್ಶಕ ಮುಕುರಂ || ೧

ದಾಶರಥಿರತ್ನನಂ ಮುನಿ |
ಕೌಶಿಕ ಗುರು ಕರೆತರುತ್ತಯೋಧ್ಯಾ ಪುರಿಯಿಂ ||
ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಕಥೆಗಳಿನಾ |
ಯಾಸವ ನೀಗಿಸುತೆ ಪಯಣಗೆಯ್ದಾ ದಿವಸಂ || ೨

ಜನಶೂನ್ಯದಾ ಮಹಾಶ್ರಮ |
ದನಿಲಂ ರಘುವರನ ಪುಣ್ಯಗಂಧವನೊಯ್ಯಲ್ ||
ಮಿನುಗಿತದೊಂದಸ್ಸುಟ ಮಾ |
ನಿನಿರೂಪಂ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಲಾರ್ತಸ್ವರದಿಂ || ೩

ವ|| ಆಗಳತಿವಿಸ್ಮಿತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಾಮಹಾದ್ಭುತವ
ದೇನೆಂದು ಗುರು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಂ ಬೆಸಗೊಳಲಾ ಮುನೀಂದ್ರ
ನಿಂತೆಂದಂ— ೪

ನೋಡುತ್ತಾ ಇನಕುಲಾಗ್ರಣಿ |
 ವೋಡದಿ ಕಾಣಿಪಳಹಲ್ಯೆ ಗೌತಮನಿನಿಯಳ್ ||
 ಗಾಡಿಯೊಳಿವಳೆಣೆಯಿಲ್ಲೆನೆ |
 ಮಾಡಿದನಜನಿವಳನೊಂದು ವಿಕಟಾಶಯದಿಂ || ೫

ವ|| ಇಂತಾ ಮಹರ್ಷಿಯರುಪಿದ ಬಳಿಕ್ಕಾದೆಸೆಯಿಂ ಕೇಳ
ಲ್ಪಂದ ಮೊರೆವಾತದೆಂತೆನೆ—

ತಂದೆ ಬಂದೆಯ, ಪತಿತಬಂಧು ಬಂದೆಯ, ಕೃಪೆಯನ್
 ಇಂದು ತಂದಿಹೆಯ ಕೌಸಲೆಯ ಕಂದಾ |
 ಸಂದ ದುರಿತವ ಹರಿಸೆ, ಬೆಂದ ಹರಣವ ತಣಿಸೆ
 ಬಂದಿಹೆಯ ಪುಣ್ಯನಿಧಿ ಕರುಣೆಯಿಂದ |
 ಕಾದು ಸಾಸಿರ ಯುಗವ, ಕಾದಿದೆಯ ಬೇವಸವ
 ಸೈಸಿಹೆನು ನಿನ್ನ ಕಾಣ್ಪಾಸೆಯಿಂದ |
 ನೋಡು ದೊರೆ ಎನ್ನಿರವ, ನೀಡಿದು ಕನಕರವ
 ಕಡೆಹಾಯಿಸೆನ್ನನೀ ಕಲುಷದಿಂದ ||

ವಂದಿಪೆನೆ? ನಿನ್ನಡಿಯ ಸೋಂಕಲೈ ಶುಚಿತೆಯಿಲ್ಲ |
 ಸಂದರುಶಿಪೆನೆ? ಎನ್ನ ಕಂಗಳೊಳು ಕಾಂತಿಯಿಲ್ಲ |
 ದಂದುಗವ ಬಣ್ಣಿಪೆನೆ? ಮನಸಿನಲಿ ಧೈರ್ಯಮಿಲ್ಲ |
 ಮುಂದೆ ಗತಿಯೇನೆನಗೆ? ಚರಣದಲಿ ಶರಣುದೋರೈ || ೭

ನಾಣಹುದು ತಂದೆ ಬಿನ್ನಯಿಸಲೆನ್ನಯ ಕತೆಯ
 ಆತ್ಮದವನತಿಯ, ಸುಖಚಪಲಕೃತಿಯ |
 ಕಾಮನೆಯ ಬೇರ್ಗೊಳ್ಳಿಹುವರಸಲಂಜುವೆನು
 ಹೊರಗೊ ಎನ್ನೊಳಗೊ ತನುವೊಳೊ ಮನದೊಳೋ |
 ವಿಪಿನ ವಾಸದಿನೇನು, ತಪದ ಶೋಷದಿನೇನು
 ವ್ರತಚರ್ಯೆಯಿಂದೇನು, ಶ್ರುತಿಯಿನೇನು |
 ಪ್ರಕೃತಿ ನಿರ್ಮಿತಿಯೊಳೇ ವಿಷಕಣವ ಹುದುಗಿಸಿರೆ
 ಋಷಿ ಸಧರ್ಮತಿಯೇನು, ವಂಶವೇನು ||

ಚಂಚಲದ ರಕ್ತ ನಿಶ್ಚಲವಹುದೆ ಹೋಮ ವಿಧಿಯಿಂ |
 ಮಾಂಸದುಬ್ಬಿಗವನ್ ಆಶ್ರಮಪವನನ್ ಇಳಿಸಲಹುದೇಂ |
 ಮಾನುಷ್ಯದಾಹವಂ ತೀರ್ಥಜಲ ತಣಿಸಲಹುದೇಂ |
 ತನುವು ಬಾಲ್ಯರೆ ಮನಸು ಸತ್ತವುದದೆಂತು ದೊರೆಯೇ || ೮

ಕಡಲಿನುರುಬನು ಸವರೆ ಕರೆಯ ಮಣಲಿಂದೇನು
 ಸಿಡಿಲ ಬಿರುಬಿಗೆ ಕೊಡೆಯ ಹರಹದೇನು |
 ಒಳ್ಳೊಕ್ಕ ಮುಳ್ಳೊನೆಗೆ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯಿಂದೇನು
 ಜೀವ ತಾಪಕೆ ತರ್ಕ ಯುಕ್ತಿಯೇನು |
 ಎಣ್ಣೆಯಲಿ ಜಿಡ್ಡೆನುತ್ತಿಳ್ಳ ತೊಳೆದೊಡದೇನು
 ಬೇವು ಕಹಿಯೆಂದು ಪಾಲೆರೆದೊಡೇನು |
 ಮರಕೆ ಹಚ್ಚಡ ಹೊದಿಸೆ ಚಿಗುರೊಡೆಯದಿಹುದೇನು
 ಮುಗಿಲ ಕರೆ ಕೇಳಿ ನವಿಲಾಡದೇನು ||

ಅಸ್ಥಿಯೊಳೆ ನೆಲಸಿರು ರುಧಿರದೊಡವೆರೆದು ಪರಿದು |
 ಕಣ್ಣಿವಿಗಳಾಟ ಕೋಟಿಲೆಗಳಿಂ ಕೆರಳಿ ಮರಳಿ |
 ಎದೆಯ ಕುದಿಸುವ ಮಧುಕ ಕಣವ ವಿಧಿ ನಮ್ಮೊಳಿರಿಸಲ್
 ಮರೆತದನು ಜೀವಿಗಳ ನಿಂದಿಪರು ಧರ್ಮವಿದರೇಂ || ೯

ಮೋಹಗಳ ಬೀರುವುವು ಧರೆ ಗಗನಗಳ ಕಣ್ಣೆ
 ಮಾಯೆ ಹೊಂಚುವಳೆಲ್ಲ ಜೀವಿ ಪಥವ |
 ಹೊಂದಳಿರ ಹೊಳಸಿನಲಿ ಹೂಮುಗುಳ ಹಸಿತದಲಿ
 ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಾಡಿನಲಿ ಹೊಳೆಯುಲಿಯಲಿ |
 ಎರಳೆ ಕಣ್ಣೆ ಸಕದಲಿ ನುಣ್ಣುಟೆಯ ಪದಪಿನಲಿ
 ಮೆಯ್ಯ ಮೆದು: ಸೋಂಕಿನಲಿ ನಸು ಬಿಸಿಯಲಿ |
 ಹೊಮ್ಮಿ ಹರಿವಾ ಮೋಹವಾಹಿನಿಗೆ ಬಲಿಯಾದೆ
 ನೊಮ್ಮೆ ಎನ್ನಾತ್ಮಬಲ ಕುಗ್ಗಿದಂದು ||

ಕಣ್ಣು ಮಾಟಕೆ ಸೋತು ಮಣ್ಣಿ ಗಾಂ ಬಿದ್ದೆ ನಯ್ಯ |
 ಪುಣ್ಯವಾವುದೊ ಪಾಪವಾವುದೋ ಕಾಣೆ ನಯ್ಯ |
 ಅಂದಿನಾ ಸಿಹಿಗಿಂತುಯುಗ ಕಹಿಯನುಂಡೆ ನಯ್ಯ |
 ತಂದೆ ನೀಂ ಮರುಕದಿಂ ಬಗೆದೆನ್ನ ಕಾವು ನಯ್ಯ || ೧೦

ಮುನಿಪುತ್ರ ಋಷ್ಯಶೃಂಗ
(ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲ್ಪ)

ದಿವದ ನಲುಮೆಯ ಬೇಡಿ ಭುವಿ ಶಿರವ ಬಾಗಿವುದು

ದಿವವಂಜಲಿಯ ನೆರೆವುದೊಲಿದು ಭುವಿಗೆ |

ಒಂದು ಮುಗಿಲಿನ್ನೊಂದು ಬಳಿಸಾರೆ ನಗುನಗುತೆ

ನಲಿದಪ್ಪಿ ಬೆಳಗುವುದು ಮಿನುಗಿ ಜಗವ |

ಕಡಲಿನಲೆ ತಿರೆಗೊಲವ ಬೀಸುತಿರೆ ತಿರೆ ಮೆಚ್ಚಿ

ಕಡಲಿಗೊಲವಿನ ತೊರೆಯ ಪರಿಯಿಸುವುದು |

ಮೃಗ ವಿಹಗ ಜಾತಿಗಳು ನೆನೆದು ತಮ್ಮನಿಯರನು

ನುಣ್ಣನಿಯಿನನುನಯಿಸಿ ಕರೆಯುತಿಹುವು ||

ಭುವನವೆಲ್ಲವನಿಂತು ಕುಣಿಸುತಿಹ ಮೋಹಕಿಣ್ಣಂ |

ಮಾನಿಸರನೋರೊರ್ಮೆ ಕೆರಳಿಸದೆ ಬಿಡುವುದೆಂತು |

ಮುಷ್ಯಶೃಂಗರೆ, ದೇವ, ಬಗೆವೊಡೀ ನಿಜಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ |

ಕೌಶಿಕರುಮಾ ಕಿಣ್ವದುಮ್ಮಳವನಂತರಲೆ ||

೧೧

ಸೃಷ್ಟಿಯಂತ್ರದ ಕಪಟ, ರಾಗ ಬೆಸನಗಳ ಘಟ

ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳ ಹಟವೆಮ್ಮ ಪಾಡು |

ಆ ಕಪಟಕೀಡಾಗಿ ಜೀವ ತಾಂ ಬಡವಾಗಿ

ಬೇಡುವುದು ಬೇರೊಂದು ಜೀವಸಖನ |

ತನುವ ತನುವೆಳಸುವುದು ಮನವ ಮನವೆಳಸುವುದು

ನಿಲಲಾರರೊರ್ದನದೊಳಾರುಮಿಳೆಯೊಳ್ |

ನಲ್ಮೆ ನೀಡುವಳಿಲ್ಲಿ ನೇಹಪಾಲಿಗನೆಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲಿ ಕೆಳೆಯೆನುತ ಬಾಯ್ಬಿಡುವರೆಲ್ಲರ |

ಇಂತು ದುರ್ಬಲರಪ್ಪ ಮಾನಿಸರನಾರ್ದ ಹೃದಯರ್ |

ನೀಮೆನಿತು ಕಲುಷಿತರೆನುತ್ತ ನೂಂಕುವರೆ ಜರೆದು |

ಎನಿತು ಕಲುಷದ ಕಡಲ ಹಾಯ್ದಿಹಿರಿ ನೀಮೆನುತ್ತೆ |

ಕೇಳ್ವ ಮರುಕಮೆ ಪೆರ್ಮೆ ನಿನ್ನಂದದವರದಲಿ ||

೧೨

ಹವ್ಯಗಳನಾರ್ಗೆ ಕುಡುತಾರ್ತುಣಿಯೆ ತಣಿಯುವೆವೊ

ಆ ದೇವಗಣವನಾಳ್ವಿಂದ್ರ ದೇವಂ |

ನಿರ್ಜರರೊಳಗ್ರಮನು ನಿರುಪಮ ಪರಾಕ್ರಮನು

ಧರೆಗೆ ಮಳೆ ಬೆಳೆಗಳನಿತ್ತು ಕಾವ ವಿಭುವು |

ನಂದನದಿ ರಂಭೋರ್ವಶಿಯರ ಶೃಂಗಾರ ರಸ

ಲಹರಿಯಲಿ ವಿಹರಿಪ್ಪ ವಿಭವಶಾಲಿ |

ಮೂಜಗದಿ ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂ ಪೆಸರಾಂತು

ಶಚಿಯ ಸೊಬಗನು ಭುಜಿಪ ಯೋಗಶಾಲಿ ||

ಅಂತಪ್ಪನೀ ಮಾನುಷಿಯನರಸಿ ಬೇಡಿಬರಲು |

ಸ್ವಾಂತವುಬ್ಬಿದುದಯ್ಯ ಮೇರೆಯಂ ಮರೆತುದಯ್ಯ |

ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾಭಿಮಾನದಿನೆ ನಾಂ ಕೆಟ್ಟಿನಯ್ಯ |

ನೈಜವಿಕೃತತೆಯನಿದನರಿತು ನೀಂ ಕಾವುದಯ್ಯ || ೧೩

ಕೋಮಲಾಂಗದ ಸೊಬಗು, ಕಾಯ ರೇಖೆಯ ಬೆಡಗು

ಕಣ್ಣಿನರಳಿದ ಬೆಳಕು, ಕೆಳೆಯ ಮೊಳ್ಗು |

ಮುಖವಿಲಾಸದ ಮೆರುಗು, ಮಧುರಕಂಠದ ಮೊಳಗು

ಮಂದಹಾಸದ ಮಿನುಗು, ಮಾತಿನೊಳ್ಗು |

ಈ ಪರಿಯ ಸಾಸಿರದ ಸೊಬಗುಗಳ್ ಜೀವಿತವ

ಸೆರೆವಿಡಿದು ಕಣ್ಣು ವಿಸಿ ಬೀಳಿಸುವುವು |

ರೂಪಕಾಂತಿಗಳನೇತಕೆ ಧಾತನಿಸಿಹನೊ

ಕಣ್ಣಿನಗಳೇಕೊ ಆ ಕುಟಿಲವೇಕೊ ||

ದೇವ ನಾನರಿಯೆನೀ ಕೃತ್ರಿಮವಿಲಾಸ ಕತವ |

ಅಬಲರ್ದೆ ಸಬಲರಿಂ ಸಲುವ ಸಹನೆಯಲಿ ನೀನು |

ಮನುಜಭಾವದ ಮುನಿಸು ಮಚ್ಚರಂಗಳನು ಕಳೆದು |

ದೇವಭಾವದೊಳೆನ್ನನುಧರಿಸು ಕೌಸಲೇಯ || ೧೪

ವ|| ಇಂತಾರ್ತ ಸ್ವರದಿನಾ ಗೌತಮಸತಿ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೆ
ಬಂದು ರಾಮಭದ್ರನ ಚರಣಂಗಳಂ ಪಿಡಿದು ಪ್ರಣಾಮಂ
ಗೆಯ್ದು ನಿಲ್ಲಲಾಗಳ್— ೧೫

(ಕಂದ)

ಮೊರೆ ನುಡಿಯನಾಲಿಸಿದ ರಘು |
ವರನ್ ಅನುಕಂಪಾರ್ಥ್ ನೇತ್ರದಿಂ ಶಿಶು ತಾಯಂ |
ದರುಶಿಸಮೊಲಹಲೈಯನಾ |
ದರಿಸುತ್ತಿರೆ ನಭದಿ ವಾಸವಂ ಮೆಯ್ದೊರ್ದಂ || ೧೬

ವ|| ಅಂತಲ್ಲಿಗೈತಂದ ಮಹೇಂದ್ರಂ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿಯನೆಸಗಿ
ಸ್ವಸ್ತಿಯನೊಸೆದು ರಾಮನಡಿಗೆರಗಿ ನಿಂತಿಂತೆಂದಂ— ೧೭

(ಸೀಸಪದ್ಯ)

ಅಲಿಸೈ ಸುಕುಮಾರ ಸುರಪ ಪತನದ ಕಥೆಯು
ಲೋಕಲೀಲಾನರ್ತದನ್ಮಜು ಗತಿಯು |
ಪೇಳಲೆನಗದು ನಾಣ್ಣು, ಪೇಳದಿರಲೆದೆ ಕಿಚ್ಚು
ಕೇಳ್ವ ನಯದರ್ಶಿಗಾ ಚೋದ್ಯ ಪೆರ್ಚು |
ಪ್ರಕೃತಿ ಕಾರ್ಯಾಂಗಣದ ಕೂಟ ಯಂತ್ರದ ಕೀಲು
ಕುಂಚಿಕೆಯದೆಂತೊ ದೊರೆ ಪಿಡಿದುದೆನ್ನ |

ಸಕಲ ಜೀವಾಂತರಾಳಗಳ ನಿರ್ಭೇದಿಪಾ

ಪ್ರಣಯವೆಂಬಾ ಪ್ರಳಯ ದಹಿಸಿತೆನ್ನ ||

ಧರೆಯನ್ನಿನ್ನುಂ ಸೋಕದಾಗಸದ ಬಿಂದು ನೀನು |
ನರಕರಗಳಿನ್ನುನುಂಟದ ಕುಂದ ಮುಕುಳ ನೀನು |
ಸೃಷ್ಟಿ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ದುರ್ಬಲರು ನಾವು |
ಬಗೆದೀಗ ಕನಿಕರಿಸು ರಘುವೀರ ದುರಿತದೂರ || ೧೮

ಶಚಿಯ ಶುಚಿಯೊಲವೆನಗೆ ರುಚಿತೋರದವೊಲಾಯ್ತು

ಸುಲಭ ಲಭ್ಯದಿ ಕುತುಕ ಲವಣವಿರದೆ |

ಅಪ್ಸರೆಯರುಪಚಾರ ತೊಳ್ತಿನೂಳಿಗವಾಯ್ತು

ಭುಕ್ತ ಭೋಗದಿ ನವ್ಯರಸತೆಯಿರದೆ |

ಅಪಹೃತಾನ್ನಕಾಂಕ್ಷೆ , ಗುಪ್ತ ಭೋಜನವಾಂಛೆ

ಮುಷಿತ ರಮಣೀತರ್ಪೆ ಸೆಳೆಯಿತೆನ್ನ |

ಚೌರ್ಯ ಶೃಂಗಾರಾನಲ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದೆನ್ನ

ದೇವತ್ವ ಪೂಜ್ಯತ್ವ ಬೂದಿಯಾಯ್ತು ||

ಪೇಳಲಿನ್ನೇನಿಹುದು ನಿರ್ಮಿತ್ರ ಸತ್ತ್ವಮೂರ್ತಿ |

ಪಾಪ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಬಾಷ್ಪಮಾರ್ಜಿತರು ನಾವು |

ನಿನ್ನಂದದರ ಪುಣ್ಯ ವೀಕ್ಷೆಯಿಂದೆಮಗೆ ಮುಕ್ತಿ |

ಹರಸೆಮ್ಮ ಕರುಣೆಯಿಂ ರಘುವೀರ ದುರಿತದೂರ || ೧೯

ವ|| ಇಂತು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನತಿ ನಮ್ರಭಾವದಿಂದಭ್ಯರ್ಥಿಸುತ್ತಿರೆ—

(ಕಂದ)

ನೀತಿವ್ಯಾಮಿಶ್ರವ ಪುರು |

ಹೂತನ ನಿಜವೃಜಿನ ಕಥನದೊಳ್ ಪರಿಕಿಸುವಾ ||

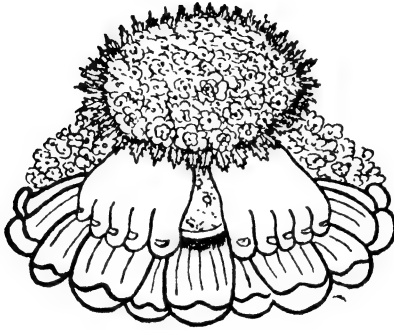
ಕೌತುಕುವ ರಾಮನಾಂತಿರೆ |

ಗೌತಮಮುನಿಯತ್ತ ಲೈದಿದಂ ಕಾಲಜ್ಞಂ || ೨೧

ವ|| ಮಹಾ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದಾ ಮಹರ್ಷಿ ಶಾಂತಿಸೂಕ್ತಂಗಳ

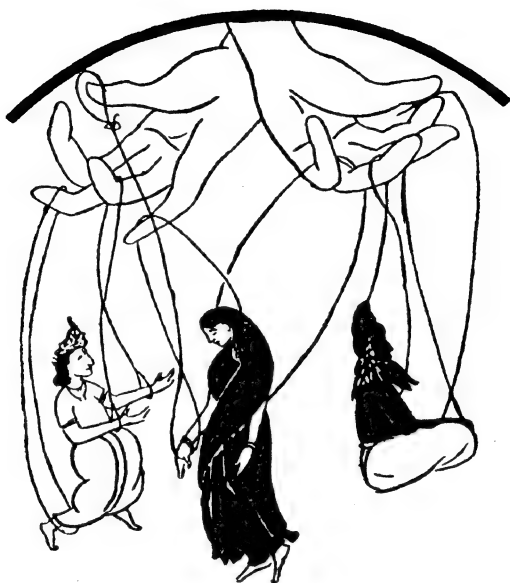
ನುದ್ಘೋಷಿಸುತ್ತೆ ನಿಂದು ಶ್ರೀರಾಮ ಪಾದಂಗಳಿಂಗಳಿವಂದಿಸಿ

ಆರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಂಗಳಿಂದರ್ಚಿಸಿ ಬಿನ್ನಪವನಿತುಗೆಯ್ದಂ— ೨೨

ಎನ್ನ ಕಥೆ, ಶುಭಮೂರ್ತಿ ಕೇಳು, ಮತ್ಸರದ ವೆಥೆ
ಜೀವಿತಾಂತದೃಷ್ಟಿಹೀನ ಚರಿತೆ |
ಆತ್ಮಗತಿಯಾತುರದಿ ಸಹಧರ್ಮಿತೆಯ ಮರೆತು
ಕಣ್ಣಡೆಯ ತೊಟ್ಟ ಹಯವಾದೆನಯ್ಯ |
ಶಾಸ್ತ್ರನಿಷ್ಠೆಯ ಭರದಿ ಲೋಕಹೃದಯವ ಮರೆತು
ಕರ್ಮ ಕರ್ಕರ ಕಮಲವಾದೆನಯ್ಯ |
ಹೃದಯ ಕ್ಷುಧಾತುರದ ವಿಧಿಯಂತ್ರ ವಿಸ್ತರದ
ಜೋದಿತಂಗಳಿಗೆ ಕಿವುಡಾದೆನಯ್ಯ ||

ಗಾಣದೆತ್ತಿನವೊಲಡಿಯಿಟ್ಟೆಡೆಯೆ ತುಳಿದು ತುಳಿದು |
ಸಂಗಾತಿಯಿಂಗಿತವ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ವಿರಸನಾಗಿ |
ವಿಷಮ ಘಟಿತವನು ಕಂಡೀರ್ಷ್ಯೆಯಿಂದುರಿದೆನಯ್ಯ |
ಕರ್ತವ್ಯವೇನೆನೆಗೆ ಕರುಣಾರ್ಧ ರಾಮಭದ್ರ ||

ಆರಯ್ತೊ ಡೀರ್ವೈಯುಂ ಪ್ರಕೃತಿ ಕಾರ್ಯದೊಳೊಂದು
 ಸಾಧನಂ ತಾನಲ್ತೆ ಸರ್ವವಿಸ್ಥಿತಂ |
 ಪ್ರೇಮದೈಕಾಗ್ರ್ಯ ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳ ಕಾಯಲದು
 ಸೃಷ್ಟಿ ನಿಯಮಿತ ಗೃಹದ್ವಾರ ಶುನಕಂ |
 ನೋಡು ನೈಸರ್ಗಿಕದ ಮಾಯೆ ನಮ್ಮೋ ಮೂವ
 ರೊಳು ಮೂರು ಪರಿಯಾಟವಾಡಿಸಿಹುದು |
 ಏನು ಸೂತ್ರವೊ ದೇವ ವಿಶ್ವಸಂಧಾನಿಯದು
 ಆರನಾರಿನೊ ಕುಲುಕಿ ಕುಣಿಸುತಿಹುದು ||

ಕೇತಕೀ ಕುಸುಮವನು ಕಾವ ಕಂಟಕದ ತೆರದಿ |
 ಪ್ರೀತಿಯಂ ಸುತ್ತಿಹುದು ಮಚ್ಚರದ ಬೇಲಿಮುಳ್ಳು |
 ಅದರಿಂದಲೀಕೆಗಾದಾ ಗಾಯ ಸಾಜವಲ್ತಿ |
 ಈ ಪಾಳುಮನೆಯ ಮತ್ತೇಳಿಸಲ್ಕುಹುದೆ ದೊರೆಯೇ || ೨೪

ಮೆಯ್ವಿತ್ತ ಮರುಕಮೇ, ಕಣ್ಣೆಸೆವ ಕನಿಕರಮೆ
 ಕೊನೆಗಂಡುದೀಗಳೆಮ್ಮಳಲು ನಿನ್ನಿಂ |
 ತಪಿಸಿಹೆನು ನಾನುಮೀ ನೊಂದವಳವೊಲೆ ನೊಂದು
 ಭಲಮೇನುಮೆನಗಾಗದವಳೊಳಿನ್ನು |
 ದುಃಖಾಶ್ರುವಿಂದೆ ದುಶ್ಚರಿತದ ಕಳಂಕಮಂ |
 ತೊಳೆಯಲೆಂದಾ ಶಾಪವಿಟ್ಟಿನಂದು |
 ಮರೆವೆನ್ನಿನಾದಿನವ ಮರೆತಾತ್ಮದುಬ್ಬೆಗವ
 ಮರಳಿ ಮನೆಬಾಳ್ವೆಗನುವಪ್ಪೆನಿಂದು ||
 ಹರಿಸೆಮ್ಮ ದುಷ್ಕೃತವ ದೇವ ಹರಿಸೆಮ್ಮ ಬದುಕ |
 ಪರಿಪೂತೆಯೆನಿಸಿವಳನಭಯ ಕವಚವನು ನೀಡಿ |
 ಕೌಶಿಕನೆ ಕಲ್ಯಾಣಮೂರುತಿಯ ದಾಶರಥಿಯ |
 ನೀನಿತ್ತಲೈತರಿಸಿದುಪಕೃತಿಯನಳೆಯಲಳವೇಂ || ೨೫

ವ|| ಇಂತು ಗೌತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನುದೀರಿಸುತ್ತಿರಲ್— ೨೬

(ಕಂದ)

ಕೌಸುಮ ಶರತಂತ್ರದ ಪರಿ |
 ಭಾಷೆಯನಾ ಮೂವರಿಂದಮಾಲಿಸಿ ರಾಮಂ ||
 ಕೌಶಿಕನ ನೋಡುತಿಂತಾ |
 ಶಾಸಿಸಿದಂ ಮನದೊಳಿರ್ಪರೊಂದೆನಿಸುವವೋಲ್ || ೨೭

ಗುರುವೇ ಮನದಾತುರದಿಂ |

ದುರಿಯೊಳ್ ಬೀಳ್ವವರನುಳಿಸಲಾಗದೆ ಮತ್ತಂ ||

ಕರೆಯಂ ಕಂಬನಿ ತೊಳೆಯದೆ |

ಮರುಬಾಳ್ಕೆಯ ಶುಭದ ಯೋಗವವರಿಂಗಿರದೇಂ || ೨೮

ವ|| ಈ ವಚನದಿಂಗಿತವನರಿತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಾ ಮಹರ್ಷಿ
ದಂಪತಿಗಳನುಮಾ ಪುರಂದರನುಮಂ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಿಂ
ತೆಂದಂ— ೨೯

ಸಾಕಿನ್ನು ಸಂತಾಪ, ಶಮಿತವಾದುದು ಪಾಪ

ಸೊಗದಿ ಬೆಳಗುಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ದೀಪ |

ಸ್ವಸ್ವಚಾರಿತ್ರದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂ ನೀಮೀಗ

ಳಾಗಿಹಿರಿ ಪುಟವಿಟ್ಟ ಮಿಸುನಿಯಂತೆ |

ಜೀವ ನಿಶ್ಚ್ರೇಣಿಯಲಿ ಪುಣ್ಯ ಪದವಿಯನಡರೆ

ಪಾಪವಾದೀತೊಂದು ಮೆಟ್ಟಲಂತೆ |

ಆತ್ಮಶೋಧದ ಶಿಖಿಯೊಳಲದರ ಸುಕೃತಮೇಂ

ರಣಭುವಿಯನರಿಯದರ ಶೌರ್ಯದಂತೆ ||

ಬಾರೆಲೌ ತಾಯೆ ನೀಂ ಗೌತಮನ ಪದವ ಸಾರು |

ಮುನಿವರ್ಯ ಸಂತವಿಡು ನೀನಿವಳ ಗತವ ಮರೆತು ||

ಜನ್ಮಾಂತರವನಾಂತಿರಿಂದು ನೀಂ ರಾಮವರದಿಂ |

ದುಸ್ಸಹದ ನಿಷ್ಕೃತಿಯಿನಿದ್ರನುಂ ಕ್ಷಮ್ಯನಾದಂ || ೩೦

ಪತಿಯುಪೇಕ್ಷೆಯೆ ಬಿತ್ತ, ಸತಿಯುಪೇಕ್ಷೆಯೆ ಮೊಳಕೆ
 ಯವ್ವನವೆ ಶಿಖಿಯವಳ ಮನಸೆ ಮಯಣ |
 ವಶ್ಯಳವಳೆಂದು ಶಕ್ರನಿಗಾಯ್ತು ವಕ್ರಮತಿ
 ಯದರಿಂದೆ ಋಷಿಜೀವ ಕೆಂಡವಾಯ್ತು |
 ಬ್ರಹ್ಮದಾಶನ ಗಾಳಕಿವರು ಮೀನಾದವರು
 ಪ್ರಕೃತಿ ಸೂತ್ರದೆ ಕುಣಿದ ನಟಗಳಿವರು |
 ಲೋಗರೆಂತೀ ನಾಟಕವ ನೋಡಿ ನಗಲಹುಡು
 ಕಾಣರೇಂ ಸ್ಮರಕಿಣ್ವ ಬಲವನವರು ||

ಕಡಲ ಕರೆಯಿಂದ ನೋಳ್ವರ ಬೆಪ್ಪು ಬೆರಗು ಮಾತೇಂ |
 ಮುಳುಗಿ ತಳನೋಂಕಿ ಮೇಲ್ಬಂದಾತನಾಳವರಿತನ್ |
 ಮನ್ಮಥಾಬ್ಧಿಯ ಮಹಾವರ್ತನವ ಹಾಯ್ದು ಧೀರಂ |
 ಗೆಲುವನಜನೊಡ್ಡಿರುವ ಶಾಂತಿಯಾ ವೀರಪಣಮಂ || ೩೧

ಇನ್ನನುಸ್ಮರಿಸದಿರಿ ಕಳೆದ ದುಶ್ಚರಿತಗಳ
 ಪಾತಕ ಸ್ಮರಣೆ ತಾಂ ಪ್ರೇತದಂತೆ |
 ಕೆರೆಯದಿರಿ ಕೆಣಕದಿರಿ ಹಳೆಯ ಗಾಯವ ನೆನೆದು
 ಮರೆವಿನಲಿ ಹೊಸದೊವಲು ಬೆಳೆಯಲಹುದು |
 ಕಾಲ ತೈಲಾಂಜನಂ ನಿಮ್ಮಸುಗಳನು ತಣಿಸಿ
 ಮಾಯಿವುದು ಪಿಂತಾದ ಗಾಯಗಳನು |
 ಕರಿಯ ನೆನಪಿನ ನೆಳಲು ನಿಮ್ಮ ಬಿಳಿ ಬಾಳುವೆಯ
 ಹೊಸ ಹಾದಿಗಳೊಳಡ್ಡ ಬೀಳದಿರಲಿ ||
 ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದೊಳೆಲ್ಲ ಮನೆಗಳುಂ ಮಣ್ಣು ಕಲ್ಲುಳ್ |
 ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳುಮೆಂದೊ ಬೀಳುವುವೆ ಅನಿಶಿಶಿತ್ತು |
 ಬೀಳ್ತ ಮನೆಯನು ಮರಳಿ ನಿಲ್ಲಿವುದೆ ಪುರುಷಧರ್ಮಂ |
 ಶುದ್ಧರಾದಿರಿ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯಂ ಚರಿಸಿರನ್ನು || ೩೨

ವ|| ಇಂತು ಸಮಾಧಾನೋಕ್ತಿಯಂ ಗಾಢೀಯನಾಡುತ್ತಿರೆ-

(ಕಂದ)

ರಘುನಂದನಂಗೆ ನಮಿಸುತೆ |
 ಮಘವಂತನದೃಶ್ಯನಾದನಾ ದಂಪತಿಗಳ್ ||
 ಯುಗಯುಗದಳಲಿನ ಹೊರೆಯಂ |
 ಭಗವತ್ಸತ್ಕಾರ ಸಂಭ್ರಮದಿ ಮುಳುಗಿಸಿದರ್ || ೩೪

ವ|| ಬಳಿಕ್ಕಲಾ ಕೌಶಿಕ ಮುನಿವರನತ್ತಣೆಂ ಮಿಥಿಲಾಪುರಕ್ಕಾ
ರಾಜನಂದನರೊಡನೆ ಪೊರಮಟ್ಟಾಗಳಾ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಂತೊ
ರೆದಂ— ೩೫

(ಕಂದ)

ಏನದ್ಭುತಮಂ ತೋರಿದೆ |
ಮೌನೀಂದ್ರನೆ ಕಂಡೆನದರೊಳ್ ಅಜವಿಲಸಿತಮಂ ||
ಮಾನವ ಜೀವಿತವೇಂ ಕಿರು |
ದೋಣೆಯಲಾ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಂಧು ವೀಚೀವಶದೊಳ್ || ೩೬

ವ|| ಈ ನುಡಿಗೆ ಗಾಢೇಯಂ ತಲೆದೂಗುತ್ತಿಂತೆಂದಂ— ೩೭

ಒರೆದೆ ಯಥಾರ್ಥವ ರಾಘವ |
ನರನೆದೆಯೇಂ ರಾಗಮಾಯೆಗಳ ವಲ್ಮೀಕಂ ||
ಮರೆಯದೆ ನೀನೀ ಚರಿತೆಯ |
ಶರಣಾಗತಮಿತ್ರನಾಗಿ ಚರಿವುದು ಭುವಿಯೊಳ್ || ೩೮

ವಾಲಿವಧೆ

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ
ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ, ಸರ್ಗ ೧೬-೨೦

೨. ತಾರೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ

(ಕಂದ)

ವಾಲಿಯ ವಧಿಸಿದ ರಘುಕುಲ |
ಮಾಲಿಯನಾ ತಾರೆ ಪತಿವಿಯೋಗ ವಿಷಾದ ||
ಜ್ವಾಲೋದ್ದೀಪಿತ ಭಾಷಿತ |
ಶೂಲಂಗಳಿನಿರಿದು ಕರುಳುಗಳ ನೆರಗೊಂಡಳಾ || ೧

ವ|| ಅದೆಂತೆನೆ— ೨

(ದ್ವಿಪದಿ)

ರಘುವೀರ ನಿನ್ನ ದೇಂ ಬೆಳ್ಳಸದ ಬಿತ್ತರವೊ ! |
ಅಘಶಂಕೆಯಿಲ್ಲದಿಹ ನರನು ಲೋಕೋತ್ತರವೊ ! || ೩
ನೀನಹಲೈಯನುದ್ಧರಿಸಿದ ಪಾವನನಂತೆ ! |
ಮಾನಿನಿಯರಬಲತೆಯ ನೆನೆದು ಮರುಗುವನಂತೆ ! || ೪
ಗಾಥೇಯ ಕಥೆಯ ಗೂಢಗಳ ಬಲ್ಲವನಂತೆ ! |
ವೈಧಾತ್ಯ ಧೂರ್ತ ತಂತ್ರಗಳ ಬಗೆದವನಂತೆ ! || ೫
ಆಹ, ನೀನೆಂತಪ್ಪ ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಚಾರಿ ! |
ಆಹ, ನೀನಲ್ಲ ನರಕುಲದಿ ಪರಮೋದಾರಿ ! || ೬

ಪೇಳಿಗಲಾನೊಂದು ಸಂದಿಗವ ಕೇಳುವೆನು |
ಬಾಳಿನಾಳದ ರಹಸ್ಯಗಳ ನೀಂ ಕಂಡವನು || ೭
ಸ್ಮೃತಿಯೊಳಿರ್ಪದೆ ನಿನಗೆ ವಾಲಿಯವಸಾನದಲಿ |
ಪ್ರತಿಯ ನೀಂ ಪೇಳಿದುದು, ನಿನ್ನಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲಿ ? || ೮

ನೆನೆದು ನೋಡಾನುಡಿಯ, ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯಾತುರಿಯ ಅಣಕಾಟಕೊಪ್ಪ ಬಹುದಾ ವಾದವೈಖರಿಯ	೯
ಕಪಿವರನ ಮೃಗವೆಂದೆ ಕಪಿಸಖ್ಯವನೆ ಬಯಸಿ ನೃಪನೀತಿಗದು ಯುಕ್ತವೆನಿಸುವೊಡದಂತಿರಲಿ	೧೦
ಧುರಕಿರದೆ ಮರೆಯಿಂದೆ ಕಳನವೊಲು ಶರವೆಸೆದೆ ನರರ ರಣಧರ್ಮಕದು ಸರಿಯಾದೊಡಂತಿರಲಿ	೧೧
ಭೂಪ ತಂತ್ರಂಗಳಲಿ ಕೊಂಕು ದೊಂಕುಗಳುಂಟು ಅಪತ್ತಿನಾತುರಕೆ ಸತ್ಯ ಬಾಗುವುದುಂಟು	೧೨
ಸುಗ್ರೀವ ಸಾಹ್ಯಮಂ ನೀಂ ಗಳಿಪುಪಾಯದಲಿ ವಿಗ್ರಹವ ಸೋದರರೊಳುರುಬಿಸಿದೆ ಲೋಭದಲಿ	೧೩
ಆದೊಡೆನಗೀಗಲೇಕಾ ರಾಜನಯ ತರ್ಕ ? ಸಾಧಿಸಿಹೆ ಗುರಿಯ ; ನಿನಗಾಗಲಿ ಶುಭೋದರ್ಕ	೧೪

ಎನ್ನೆದೆಯನೀಗಲಿರಿಸುವ ನಿನ್ನಯಾ ಮಾತು ಮನ್ನೆಯರ ಮಾತು, ತಂಗಿಯರ ಮಾನದ ಮಾತು	೧೫
ವಾಲಿರುಮೆಯರ ಕಳೆಯ ಪರಿಕಪನು ನೀನೇನು ? ಭೂಲೋಕದೆಲ್ಲೊಲವುಗಳನು ಬಗೆದಿಹೆಯೇನು ?	೧೬
ವಾನರನ ವಧಿಪ ನಯ ಬೇರೆಯೆಂದೊರೆದ ನೀಂ ವಾನರ ಪ್ರಣಯ ನಯ ಬೇರೆಯೆಂದರಿಯೆಯೇನು ?	೧೭

ಸೀತಾವಿಯೋಗ ದುಃಖದ ಭರದಿ ಹದಗೆಟ್ಟು ಜ್ಞಾತಿಭೇದದಿ ಪಕ್ಷಪೋಷಣೆಗೆ ಮನತೆತ್ತು	೧೮
ಘಾತಿಸಿದೆ ವಾಲಿಯನು ಶಕ್ರಬಲಕಾಲಿಯನು ನೀತಿಲಕ್ಷ್ಯವ ತೊರೆದೆ ನೆನೆನೆನೆದು ಲಾಭವನು	೧೯

ಎಂತಾದೊಡಂ ನಿನಗವಶ್ಯವೆನಿಸಿದ ಕೊಲೆಗೆ |
ಅಂತವುರ ಮರಿಯಾದೆಯನು ಮುರಿವ ನೆವನೇಕೆ? || ೨೦

ಅಂದಿಂದ್ರನಂ ಕ್ಷಮಿಸಿ ದುಷ್ಕೃತವ ನೀಂ ಮರೆತೆ |
ಇಂದೇಕೆ ವಾಲಿಗಾ ಕ್ಷಮೆಯ ನೀಡದೆ ಕೊಂದೆ? || ೨೧

ಅಂದಹಲೈಗೆ ಮರುಕದಿಂ ಗತಿಯ ನೀಂ ತೋರ್ದೆ |
ಇಂದೇಕೆ ರುಮೆಯೊಳಾ ಮಾನ ದೃಷ್ಟಿಯ ತೋರಿದೆ? || ೨೨

ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು ನಿನಗಿಲ್ಲದುದರಿಂ, ಹೃದಯ |
ಪಕ್ಕಕವಕಾಶವಾಗದೆ ಕರಡುಕಟ್ಟೆಹೆಯ? || ೨೩

ನಾರೀ ಮನೋಧರ್ಮವನು ನೀನದೇನರಿತೆ? |
ಗೌರವವನುಳಿದಂಗೆ ತತ್ತ್ವದರಿವಾದೀತೆ? || ೨೪

ಲೋಕಸಂಸ್ಥೆಯನರಿತು ಧರ್ಮವನು ಕಾಯುವೊಡೆ |
ಪ್ರಕೃತಿಯಂತ್ರದ ಚಕ್ರಕೀಲುಗಳ ನೋಡಿ ನಡೆ || ೨೫

ವ|| ಇಂತಾ ಮಾನಿನೀಮಾನವಿಚಾರೆಯಾದಾ ತಾರೆ ಮೂದ
ಲಿಸಲ್ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಿಂತೆಂದಂ — ೨೬

ಆಲಿವುಡೆಲಾ ತಾಯೆ ನೀಂ ನೊಂದಳ್, ಅರಿತೆನದನ್

ಎನ್ನ ಮುಳ್ಳಾಗಿಗಿಸಿತು ದೈವವದಕೆ |

ಸೀತೆಯಗಲಿಕೆಯೇಕೆ, ಸುಗ್ರೀವನೆಡರೇಕೆ

ವಾಲಿ ಸಾಯಲಿಕೆನ್ನ ಬಾಣವೇಕೆ |

ಆರೆತ್ತಲಿಸೆದ ಕಲ್ಲಾರ ತಲೆಯೊಡೆಯುವುದೊ

ಲೋಕ ಘಟನೆಗಳ್ ಎಲರು ಬೀಸುವಂತೆ |

ಎನ್ನೆದೆಯ ನೀಂ ತೆರೆದು ನೋಡಲಾದೊಡೆ ನೋಡು

ನಿನ್ನ ಮರುಕವ ಮೀರ್ದ ಮರುಕವಲ್ಲಿ ||

ರುಮೆಯ ನಿಂದಿಸಲೆನಗೆ ಮನಮೆಂದುಮಾದುದಲ್ಲ |

ಎನ್ನಂತೆ ವಿರಹಿತನೊಳನುತಾಪ ಸಾಜವಾಯ್ತು |

ಮರಳಿ ನಾನೆನ್ನವಳ ಕಾಣ್ಪಾಸೆಯಿಂದ ನಡೆದೆಂ |

ಅದು ಸತೀಗೌರವವನರಿಯದನ ನೀತಿಯೇನಾ || ೨೭

ಆರಯ್ದು ನೋಡೆಲಾ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವರಾ

ವೈರದ ಮೂಲಾಪರಾಧವೇನು |

ಅಸುರಗುಹೆಯಿಂ ವಾಲಿ ಮರಳಿಬಂದಾ ಕ್ಷಣದೊಳ್

ಅವನ ರಾಜ್ಯವನವನಿಗಿತ್ತು ತಮ್ಮನಾ |

ದೊರೆತನದಿ ತಾನಿರ್ದು ದಪತರ್ಕದಿಂದೆಂದು

ಬೇಡಿದೊಡಮಗ್ರಜಂ ಕ್ಷಮಿಸದಿರ್ದಂ |

ದೀರ್ಘ ವಿದ್ವೇಷವನೆ ಕಿರಿಯನೊಳು ಸಾಧಿಸುತೆ

ಪೈತ್ರಸೂತ್ರವ ವಾಲಿ ಪರಿದು ಬಿಸುಟಂ ||

ಅನುಜರೆನಗಿಹರಬ್ಬಿ, ಧನ್ಯ ನಾನ್ ಅನುಜರೊಲವಿಂ |

ನಿನ್ನಿನಿಯನ್ ಅನುಜವಿಭವವ ಸಹಿಸಲರಿಯದಿರ್ದನ್ |

ಭ್ರಾತೃಮಾತ್ಸರ್ಯದೊಳೆ ಮುಗಿದುದವನೆಲ್ಲ ಶೌರ್ಯಂ |

ಅಂತು ನಿಜದೋಷದಿನೆ ವಾಲಿ ತಾಂ ದಂಡ್ಯನಾದನ್ || ೨೮

ನಾಂ ಗೆಯ್ದುದಂತಿರಲಿ; ಚಿಂತಿಸವನರ್ಹತೆಯ
 ನೆಂತಾದೊಡಂ ನಿಗ್ರಹಾರ್ಹನವನು |
 ದಂಡ್ಯನಲಿ ದಂಡಪಾತಕೆ ಸಾಧನೋಪಾಯ
 ಬಾಣವೊ ಕೃಪಾಣವೋ ಅದರಿನೇನು |
 ಮೃತ್ಯು ಬಳಸಾರ್ದಂಗೆ ಮಿತ್ರನುಸಿರುವ ಮಾತು
 ನಿಷ್ಕೃತಿಯನುಪಶಮವನೀಯಲತ್ತೆ |
 ನಾನಂತು ವಾಲಿಸಖನಾಗಿ ಸಾಂತ್ವವನೊರೆದೆ
 ನೀನದರ ಸರಿತಪ್ಪನೆಣಿಸಿ ಫಲವೇಂ ||

ಮೃತಿಯೊಂದಿ ವಾಲಿತಾನಿಂದ್ರನವೊಲಮರನಾದಂ |
 ಸುಗ್ರೀವ ರಕ್ತಿಯಿಂ ರುಮೆ ಮತ್ತೆ ಮಾನ್ಯಳಾದಳಾ |
 ನಿನ್ನ ಪೃಚ್ಛೆಯನೆನ್ನ ಮನವೀಗ ಶುದ್ಧವಾಯ್ತು |
 ತಂಗಿ ನೀನೆನಗೆ ಗುರುವಾದೆ ನಾಂ ಮರೆಯೆನಿದನು|| ೨೯

(ಕಂದ)

ವಾನರನೇಂ ಮಾನವನೇಂ |
 ದಾನವನೇನಾವನಕ್ಷಿಪಥಮುಂ ಸ್ವಗೃಹ ||
 ಶ್ರೇಣೀ ಪರಿಮಿತಮದರಿಂ |
 ನಾನುಂ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದೆಣಿಕೆಯಿಂ ವರ್ತಿಸಿದೆಂ || ೩೦

ಕ್ಷಣದಿಂ ಕ್ಷಣಕೆ ವಿಧಾತಂ |
 ಕೊನೆತೋರದೆ ನೆಯ್ಯುವೀ ಕಥಾ ತಂತುಗಳೊಳ್ ||
 ಮನುಜಂ ಪೂರ್ವಾಪರ ಶೋ |
 ಧನೆ ಗೆಯ್ಯಲ್ ಪಟುವೆ? ಅವನ ಕಣ್ಣೆ ಮೆಯಿಡದೇ? ||

ವ|| ಈ ತಾರಾರಾಘವ ಸಂವಾದಮಂ ಕೇಳ್ವ ವಾಲಿ ತನೂಜ
ನಾದಂಗದಂ ನಿಜವಾತೆಯನವಲೋಕಿಸುತ್ತಿಂತೆಂದಂ—

(ಕಂದ)

ಈತಂ ತೋರಿಹನೆನ್ನೊಳ್ |
ಮಾತುಲ ಸಂಪ್ರೀತಿಯಂ ಮದಂಬೆಯೆ ನೀನುಂ ||
ಭ್ರಾತನಿವನೆನುವವೊಲ್ ರಘು |
ನಾಥನನಾದರಿಸು ಮರೆತು ಗತಶೋಕಗಳಂ || ೩೩

ರಾವಣ ಸಂಹಾರ

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ
ಯುದ್ಧಕಾಂಡ, ಸರ್ಗ ೧೧೧-೧೧೪

೩. ಮಂಡೋದರಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ

(ಕಂದ)

ದಶಮುಖವಧಿಯಾದ ಬಳಿ |

ಕೃಸುರೇಶ್ವರ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿ ಮಂಡೋದರಿ ತಾಂ ||

ದಶರಥ ನಂದನನಂ ದೂ |

ಷಿಸಿದಳ್ ಪತಿಶೋಕದೂನವಾನಸೆ ರುಷೆಯಿಂ || ೧

ವ|| ಅದೆಂತೆನೆ—

(ಸೀಸ)

೨

ಅಂದಿಂದ್ರ ಚಾಪಲವ ತೃಣವೆನಿಸಿದೌದಾರ್ಯ

ವಿಂದೆಂತು ದಶಶಿರನಿಗಿಲ್ಲದಾಯ್ತು |

ಸ್ಮರಕಿಣ್ವ ಸಹನೆ ಋಷ್ಯಾಶ್ರಮದೊಳಾದವೊಲು

ಲಂಕೇಶನೆಡೆಯೊಳೇಕಾಗದಾಯ್ತು |

ದೇಹಪಾತಕಿಯಮರರಾಜಭಾಗ್ಯದೊಳುಳಿಯೆ

ಮನದ ಪಾತಕಿಗೇಕೆ ಮೃತ್ಸೈಯಾಯ್ತು |

ಅನ್ಯನಪರಾಧಿಯಂ ಕ್ಷಮಿಸಿದಾ ನಿನ್ನ ನಯ

ನಿನ್ನಯಪರಾಧಿಗಿಂತಿಲ್ಲವಾಯ್ತು ||

ಸುಗ್ರೀವನವೊಲೀ ವಿಭೀಷಣನ ರಾಜನೆನಿಸಿ |

ನಿನ್ನಮರ್ಷೋರಗಿಯನ್ ಇವರಿಂ ದ್ವಿಜಿಹ್ವೆಯೆನಿಸಿ |

ಮನ್ನೆ ಸೀತೆಯನಿನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಬಾಳು ಸೊಗದಿಂ |

ನಿನ್ನನ್ನರೆನ್ನ ಚಿಂತೆಯ ಬಗೆದು ಮರುಗಲಳವೇಂ || ೩

ವ|| ಇಂತಾ ಮಂಡೋದರಿ ಮೂದಲಿಸಿ ನುಡಿಯೆ ರಾಘ
ವೇಶ್ವರನಿಂತೆಂದಂ—

(ಸೀಸ)

ಆಲಿಪುದೆಲೌ ತಂಗಿ ದೈವ ಕಾರಾಗಾರ

ನಿಗಳಯಂತ್ರಿತನಾಂ ಸ್ವತಂತ್ರನಲ್ಲು |

ಪಗೆಯೆ ತಾರೆಯೊಳೆನಗೆ? ನಿನ್ನೊಳೇಂ ಕರುಬೆ? ನಾಂ

ಬಂದೆನೇಂ ನಿಮ್ಮ ವೈಧವ್ಯಕೆಂದು? |

ಆರಾರ ಮೋಹಜಾಲದ ತೊಡಕುಗಳೊಳೊ ವಿಧಿ

ಪಿಡಿದೆನ್ನ ಸೆಳೆದಾಡುತಿರ್ಪನಿಂತು |

ಪತಿತ್ಯಪಥಗತಿಯೊಳೆನಗಾಯಿತನಿವಾರ್ಯ

ವಿಂತು ನಾನಾ ಪ್ರಾಣಿ ಘಾತ ಕಾರ್ಯ ||

ಬರಿ ನಿಮಿತ್ತವೆ ನಾನು; ಮರೆತೆನ್ನ ಕಥೆಯ ನೀನು |

ಪರಿಕಿಸಾ ಭೂಸುತೆಯ ದುಸ್ಸಹದ ದುಃಖಗತಿಯು |

ನ್ಯಾಯವವಳಿಗಮೊಂದು ಸಲ್ಪದಿಹುದಲ್ಲೆ ನಮ್ಮಿಂ |

ಅಬಲೆಗಬಲಾದುಃಖದನುತಾಪ ಸಾಜಮಲ್ಲೆ ||

೫

ಗೌತಮಸತಿಯುಂ ರುಮೆಯುಂ |

ಪ್ರೀತಿಯ ದನಿಗಿತ್ತ ಮಾರುದನಿಯೊಂದು ತೆರಂ ||

ಸೀತೆಯದಿನ್ನೊಂದು ತೆರಂ |

ಜೇತಃಪ್ರತಿಕಾರ್ಯಮಂತು ಪಲತೆರನಲ್ಲೆ ||

೬

ಚಿತ್ತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಂ ಜನ |

ದುತ್ತಮಧನಮದನು ಮರೆತನಾ ದಶವದನಂ ||

ಮತ್ತತೆಯಿಂದವನಾತ್ಮವ |

ನುತ್ತಾರಿಸೆ ದೈವವಿಂತು ಗೆಯ್ಸಿಹುದೆನ್ನಿಂ ||

೭

ಅರಿತಿಹೆಯ ತಂಗಿ ನೀನ್ ಆ ನಿನ್ನ ವಲ್ಲಭನ

ಜೀವ ಸ್ವಭಾವದಾಂತರ್ಯ ವಿಧಿಯ |

ಸಾಗರೋರ್ಮಿವೊಲವಿರತ ಕ್ಷುಭಿತ ಜೀವವದು

ನೆಲೆಗಾಣದಲೆದಾಡಿ ತೊಳಲುತಿಹುದು |

ದಿವಿಜರನು ದಮಿಸಿಯುಂ ಭುವನಗಳ ಜಯಿಸಿಯುಂ

ನೆಮ್ಮದಿಯನರಿಯದದು ಸುಮ್ಮನಿರದು |

ಜಾನಕೀ ವ್ಯಾಮೋಹ ವಾಸನೈಕಾವಾಸ

ಭಸ್ತ್ರಿಯಾಯ್ತಾ ದಶಗ್ರೀವ ಕಾಯಂ ||

ಹರವರನ ಗಳಿಸಿಯುಂ ಸುರಪತಿಯ ಸೊಕ್ಕ ಮುರಿದುಂ |

ಸ್ತುರ ಕುಟಿಲ ಪಾಶಮಂ ಪರಿಯಲಾರ್ಪಿಲ್ಲದಿರ್ದಂ |

ಆ ವಾಸನಾಶಯವಿನಾಶದಿಂದೀಗಲಾತಂ |

ಶುದ್ಧನಾಗಿಹನಬೈ ಶೋಕನಿರ್ಮುಕ್ತನಾದಂ ||

೮

ಬಗೆದು ನೋಡೆಲೆ ತಂಗಿ; ದನುಜಪತಿ ತಾಂ ಬಾಳಿ

ಶಾಂತಿಸೌಖ್ಯವನ್ ಅನುತಿರ್ಪದೆಂತು |

ಸೀತಾನುಚಿಂತೆಯಿಂ ಕಾದ ಹುರಿಬಾನೆಯಲಿ

ಸಿಡಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಳ್ ಅವನ ಬಾಳು |

ಆಕೆಯ ವ್ರತದಿಂದವಂ ಬೆಂದು ಕಂದುತಿರೆ

ನೀನವಳ್ಳಾಗಿವುದು ಕೊಲೆಯೆ ಹೊಲೆಯೆ? |

ಈ ದ್ವೈಧವಿಷಮದಲಿ ವಿಷಘಟವಿಭಂಜನೆಯೆ

ರಾವಣಜ್ವರಕಿರ್ದ ಶಮನ ಕರಣಂ ||

ಅತಿಶಯದ ಸೊಗದಿ ಬಾಳಲೈ ವಿಕ್ರಮಿಸಿದಾತಂ |

ಮೃತಿಯೊಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ನಿರ್ವೃತಿಯನೊಂದದಾದಂ |

ಇದು ದೈವ ಜ್ಞಂಭಿತದ ಭೀಕರ ವಿಚಿತ್ರ ಚರಿತೆ |

ವಿಧಿವಿಕಟದನುಚಿಂತೆಯೊಳೆ ಶಮನನರಸು ತಂಗೀ ||

೯

(ಕಂಡ)

ಸಾವಲ್ತಿದು, ಮುಕ್ತಿ; ದಶ |
ಗ್ರೀವಾಕೃತಿಪಂಜರಾಂತರದೆ ಸಾಹಸದಾ ||
ಜೀವಖಗಂ ದಿವಕಡರಿತು |
ರಾವಣನೇಂ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಲನೆ? ನಿರುಪಮ ಸತ್ತ್ವಂ || ೧೦

ವ|| ಆಗಳ್—

೧೧

ಇಂತೋರೆಯೆ ರಾಮನಾಕೆಯ |
ಸಾಂತ್ವನಕೆಂದದರಿನಾಯ್ತು ಮಂಡೋದರಿಯ ||
ಸ್ವಾಂತದಿ ತತ್ತಾಲ್ವಲೋಕಂ
ಕಾಂತಾರದಿ ರಾತ್ರಿಯೊಳ್ ಸೊಡರ್ ಮಿನುಗಿದವೋಲ್

ಸೀತಾವಿನಾಸನ

ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ
ಉತ್ತರಕಾಂಡ, ಸರ್ಗ ೪೩-೪೯, ೯೩-೯೭

ಶ್ರೀ ಸೀತಾದೇವಿ
(ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲ್ಪ)

೪. ಸೀತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ

ವ|| ಪೌಲಸ್ತ್ಯವಧಾನಂತರದೊಳ್ ಕೋಸಲ ಸಾರ್ವಭೌಮ
ನಾದಾ ಶ್ರೀರಾಮಂ ಕತಿಪಯಕಾಲಮವನೀ ನಂದನೆಯೊಡನೆ
ಸಂಸಾರಸುಖವನನುಭವಿಸುತ್ತಿರಲದೊಂದು ದಿವಸಂ ಚಾರರಿಂ
ಕೇಳ್ವ ಲೋಕಾಪವಾದದ ಕಾರಣದಿಂದಾಕೆಯಂ ಕಾಡನ್ನೈದಿಸಿ
ನಾಲಕ್ಕಾರು ವತ್ಸರಂಗಲಾದ ಬಳಿಕ್ಕಶ್ವಮೇಧವನೊಪ್ಪಲ್ವೆಳಸಿ
ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿರ್ದಂದಾ ಯಾಗಶಾಲೆಗೆ ಭಗವದ್ವಾಲ್ಮೀಕಿ
ಮಹರ್ಷಿ ನಿಜಶಿಷ್ಯರಾದ ಕುಶಲವರೊಡಗೂಡಿ ಬಂದವರಿಂ
ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ ಗಾನಮಂಗೈಸಿ ರಾಮಚಂದ್ರಂಗವರಂ
ಸೀತಾರಾಮ ತನೂಜರೆಂದೊಪ್ಪಿಸೆ ಜಾನಕೀಮನೋಹರಂ
ನಿಜಾರ್ಥಾಂಗಿಯಂ ನೆನೆದು ವಿಷಣ್ಣಮಾನಸನಾಗಿ ಚಿಂತಾ
ಮಗ್ನನಾಗಿರು ಬಳಿಕ್ಕಾಕೆಯನಲ್ಲಿಗೈತರಿಸಿ ಸಭಾಮಧ್ಯ
ದೊಳ್ ಪರಿಶುದ್ಧೆಯೆನಿಸಿ ಪುನಸ್ಸೀಕಾರಂ ಗೈಯ್ದುದೆಂದಾ
ಲೋಚಿಸಿ ಮುನಿವರ್ಯನಿಂದಾಕೆಯಂ ಬರಮಾಡಿಸಿ ನೋಡಿ
ದಾಗಳ್—

೧

(ಕಂದ)

ಕುಶಲವಜನನಿ ಪ್ರಾಚೇ |

ತಸಪಾಲಿತೆ ದೇವ ಮೌನಿ ಜನಸಂಸದದೊಳ್ ||

ವಿಶಯಾಂದೋಲಿತ ಪತಿಯಂ |

ಬೆಸಗೊಂಡಳ್ ಮಾನರೋಷವಶೆಯೀ ಪರಿಯೊಳ್ || ೨

(ದ್ವಿಪದಿ)

- ಏಸುಕಷ್ಟಗಳ ನೀಂ ಪಟ್ಟಿ, ರವಿಕುಲರನ್ನ |
 ಏಸನೆನಗಾಗಿ ನೀಂ ಸೈರಿಸಿದೆ, ಮನದನ್ನ || ೩
- ಮೃಡನ ಧನು ನಿನಗಂದು ಮೊದಲಾಗಿಸಿದ ಘಾಸಿ |
 ಕಡೆಯನ್ ಇನ್ನಾನುವೈದದೆ ಗತವ ಕನಸೆನಿಸಿ? || ೪
- ಆಹ ! ನಿನ್ನಯ ಮನಸದೇಂ ಪಿರಿದೊ ಹೃದಯೇಶ |
 ಆಹ ! ನಿನಗಂದೆನ್ನೊಳೇಂ ತುಂಬು ವಿಶ್ವಾಸ ! || ೫
- ತಳೆದೆ ನೀನೆನ್ನಿಂದಲಾದ ಕಡುಭಾರಗಳ |
 ಕಳೆದೆ ಬೇಡವೆನುತ್ತೆ ನಾನುಣದ ಭೋಗಗಳ|| ೬
- ಎಂತಪ್ಪ ಚಿಂತೆಗಳನೆಂತಹಾಪತ್ತುಗಳ |
 ನೀಂ ತಾಳ್ವಿ ಎನ್ನ ಕತದಿಂದದೇಂ ಕ್ಲೇಶಗಳ ! || ೭
- ವನದುರ್ಗಗಳೊಳೆನ್ನ ನಡಸಿ ಪೊರೆದಾಯಸವೊ ! |
 ಕನಕ ಹರಿಣವನೆನಗೆ ತಂದೀಯೆ ಸಾಹಸವೊ ! || ೮
- ನಾಂ ಕಣ್ಣೆ ಕಾಣದಿರಲಾದಾ ಪ್ರಲಾಪಗಳೊ ! |
 ಶಂಕೆಗಳ್ ಮನದೊಳುದಿಸಲ್ ಕುದಿದ ಕೋಪಗಳೊ ! || ೯
- ಕಾನನಂಗಳೊಳೆನ್ನ ನರಸಿದಾ ತೊಳಲಿಕೆಯೊ ! |
 ವಾನರರ ಕೆಳೆಗೆಂದು ದುಡಿದಾಂತ ಬಳಲಿಕೆಯೊ ! || ೧೦
- ಎನ್ನ ಸುದ್ದಿಗೆ ಕಾದು ಕಂಗೆಟ್ಟ ಕಳವಳವೊ ! |
 ದನುಜ ಚೌರ್ಯವದೆಂದು ತಿಳಿದಾದ ತಳಮಳವೊ ! || ೧೧
- ವಾರಿಧಿಗೆ ಸೇತುವಂ ಕಟ್ಟಿಪ ಪರಿಶ್ರಮವೊ ! |
 ಧೀರ ವಾನರ ಬಲವನಾಳುವಾ ಸಂಭ್ರಮವೊ ! || ೧೨

- ಯುದ್ಧ ರಂಗದೊಳಾದ ಶರವರ್ಷಪಾತಗಳೊ ! |
ಮುದ್ಗರ ಪ್ರಾಸ ತೋಮರ ಕುಂತ ಘಾತಗಳೊ ! || ೧೩
- ಇಂದ್ರಜಿನ್ಮಾಯೆಯಾ ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಹಾರಗಳೊ ! |
ಸಾಂದ್ರ ನಿದ್ರನ ಕುಂಭಕರ್ಣನಾ ಘೋರಗಳೊ ! || ೧೪
- ವತ್ಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೂರ್ಛೆಯಿನಾದ ಭಗ್ನಗಳೊ ! |
ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ರಾಕ್ಷಸರ ಭೈಷಜ್ಯ ವಿಘ್ನಗಳೊ ! || ೧೫
- ಶೂರ ಪ್ರತಾಪಗಳೊ ! ಭೀರು ಪ್ರಲಾಪಗಳೊ ! |
ಕ್ರೂರದೃಶ್ಯಗಳಿನೊಗೆದಾ ಹೃದಯ ತಾಪಗಳೊ ! || ೧೬
- ರಾವಣನ ಭೀಷಣ ಪರಾಕ್ರಮ ವಿಜೃಂಭಣೆಯೊ ! |
ದೇವಗಣಭೀಕರ ರಣಾಟೋಪ ಬೃಂಹಣೆಯೊ ! || ೧೭
- ಇನಿತೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳ ಪಟ್ಟಿ ನೀನೆನಗಾಗಿ, |
ಇನಕುಲೋತ್ತಮ, ನಂಬಿದಬಲೆಯೊಬ್ಬಳಿಗಾಗಿ || ೧೮
- ಬಳಿಕ ನೀನೆನಗೆ ಸಗ್ಗವ ಮತ್ತೆ ನಿರವಿಸಿದೆ |
ಹಳೆಯ ಕಣ್ಣೀರಾಗ್ಲೆ ಕುರುಹ ನೀನಳಿಯಿಸಿದೆ|| ೧೯
- ಮರಳಿ ಬರಿಸಿದೆ ನಮ್ಮ ಜವ್ವನದ ದಿವಸಗಳ |
ಮರಳಿ ತರಿಸಿದೆ ಸೊಗದ ಸಂತಸದ ಕನಸುಗಳ || ೨೦
- ಚಿತ್ರಕೂಟ ವಿಹಾರ ಸಂಕಥೆಯ ನೆನಸುಗಳ |
ಮತ್ತೆ ನೀನೆರೆದೆ ರಾಗಾಮೃತದ ವರ್ಷಗಳ || ೨೧
- ಪ್ರೇಮ ಸಂಜೀವನಿಯಿನೆನ್ನ ಸುವ ಪೋಷಿಸಿದೆ |
ಈ ಮರುವಿನೊಳು ಮಗುಕೆ ನಂದನವ ಬೆಳೆಯಿಸಿದೆ || ೨೨
- ಆ ಹಾಸ್ಯ ಲೀಲೆಗಳೊ ಆ ಪ್ರಿಯ ವಿನೋದಗಳೊ |
ಮೋಹ ಜಲಧಿಯೊಳೆನ್ನ ನಲಚಿದಾ ಮೋದಗಳೊ || ೨೩

ಆ ಮುಗ್ಧ ಚೇಷ್ಟೆಗಳೊ ! ಆ ಸರಸ ಭಾಷೆಗಳೊ !
ಏಂ ಮಾಯೆಗಳೊ ! ಎರಡು ದಿನದ ಆ ವೇಷಗಳೊ ! ೨೪

ಆದೊಡಾ ನಿನ್ನ ನಲೈಗದೇನು ಕೊನೆಯಾಯ್ತು ? |
ಮೋದಕವ ಬಾಯ್ಬಿಗಿಸೆ ಕೆಂಡವಾದಂತಾಯ್ತು || ೨೫

ಮನೆಯ ಬೆಳಗುವೆನೆಂದು ಸೊಡರನೂದಿದುದಾಯ್ತು |
ಉಣಲಿಡುವೆನೆಂದು ಭೋಜ್ಯವ ಮಣ್ಣಿಗೆಸೆದಾಯ್ತು || ೨೬

ಮಣಿಮಕುಟ ಶಿರಕೆಂದು ಶಿಲೆಯ ಬಿಸುರಿದುದಾಯ್ತು |
ಕೆನೆವಾಲ ತುಟಿಗಿಟ್ಟು ನಂಜ ಕುಡಿಸಿದುದಾಯ್ತು || ೨೭

ಇನ್ನಾವ ಶೋಧನೆಯನೆನಗೆ ನಡಸುವೆ ದೇವ ? |
ಇನ್ನದಾವ ಪರೀಕ್ಷೆಯೋ ದುರಿತವನದಾವ ? || ೨೮

ಇನ್ನುಮಿರ್ಪದೆ ನಿನ್ನ ಮನಸಿನಲಿ ಸಂದೇಹ ? |
ಇನ್ನಾನುಮಾಗದೇ ಚೊಕ್ಕ ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹ ? || ೨೯

ಇನ್ನಾನುಮಾ ನಿನ್ನ ಜನ ಬಾಯ ಮುಚ್ಚುವುದೆ ? |
ಇನ್ನಾನುಮದು ನಿನ್ನ ನೇಮಗಳ ಮೆಚ್ಚುವುದೆ ? || ೩೦

ಇನ್ನಿಳಿವುದೇನವರ ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿನ್ನ ಚಟ ? |
ಇನ್ನಾನುಮಾದೀತೆ ನಿಜವಿವೇಕ ಪ್ರಕಟ ? || ೩೧

ಏಕೆನ್ನನಂತು ನೀಂ ಬನಕೆ ದೂಡಿದೆ, ದೊರೆಯೆ ? |
ಪ್ರಾಕೃತ ಕ್ಷುದ್ರತೆಗೆ ರಾಜನದಿರಿಕೆ ಸರಿಯೆ ? || ೩೨

ಪಾಮರಾಕ್ರೋಶನವೆ ರಾಜವಿಧಿಗಾಧಾರ ? |
ಭೂಮಿಪರ್ಮಿರದೇಂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಂತ್ರ ವಿಚಾರ ? || ೩೩

ಗೌತಮ ಕುಟುಂಬದೊಳು ನೀಂ ತೋರಿದುದಾರ್ಯ |
ಸೀತೆಯ ಹತಾದೃಷ್ಟಕಿಂತಾಯಿತೆ ಕದರ್ಯ ? || ೩೪

ಇನ್ನೀಗಳೆನ್ನ ನೀಂ ಕರೆದೊಡೇಂ, ಮರೆತೊಡೇಂ ? |
ಎನ್ನ ಕಷ್ಟಕಮೊಂದು ದಿವಸ ಕಡೆಯಾಗದೇಂ ? || ೩೫

ಹಾ ನಾಥ, ಬಾಳು ನೀಂ ; ಸೊಗದಿ ರಾಘವ ಬಾಳು |
ನಾನೇಕೆ ನಿನಗಿನ್ನು ? ಸೊಗದಿ ರಾಜ್ಯವನಾಳು || ೩೬

ವ|| ಇಂತಾ ಪೊಡವಿಯಣುಗಿಯಳಲ್ಲೊರಲುತ್ತಿರೆ ದಿನಪಕುಲ
ತಿಲಕನಿಂತೆಂದಂ— ೩೭

ಕೇಳಾ ಹೃದಯೇಶ್ವರಿ ನೀ |
ನಾಲಿಪುದಾನೊರೆವ ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವ ದಯಿತೇ ||
ತಾಳಲನಾ, ಎದೆಯ ಸಂತವಿ |
ಡಾಲೋಚಿಸು ತತ್ತ್ವಗತಿಯ ಶಾಂತದ ಮನದಿಂ || ೩೮

ಜಾನಕಿ ನೀಂ ಸುಖದುಃಖ ಸ |
ಮಾನಸ್ವೀಕಾರೆಯೆಂದು ನಾನೆಣಿಸಿದ್ದೆನಾ ||
ಮಾನವ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮೊಲೆ |
ನೀನುಂ ಮೈಷಯಿಕ ಮೋಹ ಮೋಕಾವೃತಳೇಂ || ೩೯

ಧರಣಿಜೆ ಧರ್ಮದ ತುಲಿಯೊಳ್ |
ಪುರುಷಂ ನಿಜಭೋಗ ಲೋಕಸಂಸ್ಥಿತಿಯೆಂಬೀ ||
ಎರಡು ಫಲಂಗಳ ತೂಗಿಸಿ |
ಗುರುತರವಂ ಗ್ರಹಿಪುದಲ್ತೆ ಸುಕೃತ ವಿವೇಕಂ || ೪೦

ದೊರೆಯ ಕುಟುಂಬಂ ಪ್ರಜೆ ಪಾ |
ಮರರೋ ಪಂಡಿತರೊ ಆರೊ ಪರಿಪಾಲ್ಯರವರಾ ||
ಗುರುವೊಲು ಗೃಹಪತಿಮೊಲವಂ |
ಪರಿರಕ್ಷಿಪುದವರ ಧರ್ಮಸಮಯಾದರಮಂ || ೪೧

ಜನದೊಳ್ ದಂಪತಿಜೀವನ |
 ದನುರಾಗವ ಶಂಕೆ ಸೋಕದಂತೆಸಗಲ್ ಮೇ ||
 ದಿನಿಪಾಲ ಪಾಲೆಯರ್ ತಾಂ |
 ಮನೆಬದುಕಂ ಬಲಿಯ ಕುಡುವುದೆನೆ ತಪ್ಪುವರೇ? || ೪೨

ಅನ್ಯಾಯವ ನಿನಗೆಸಗದೆ |
 ನಾಣ್ಣುಡಿಗಾಂ ಕಿವಿಯ ಕುಡದೆ ನಡೆದಿರಲಾಗಳ್ ||
 ಮುನ್ನಿನ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗೆ |
 ಮನ್ನಣೆಯಂ ನೀಡುತಿರುಮೇಂ ಜಾನಪದಂ || ೪೩

ತ್ಯಾಗಕೆ ನಾಂ ಮನಮಿಲ್ಲದೆ |
 ಲೋಗರ ಮಾತೇನದೆಂದುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಬಾಳ್ವಂ ||
 ಬೇಗುದಿಯದುಸಿರುತ್ತಿರ್ದೆವೆ |
 ಬಾಗಿಸದೇಂ ಚಿಂತೆ ನಮ್ಮ ಶಿರಗಳನಂದುಂ || ೪೪

ಸಲುವುದಬಲರಿಗೆ ಮರುಕಂ |
 ಬಲವಂತರ್ಗು ಚಿತಮಾತ್ಮ ನಿಗ್ರಹ ನಿಯಮಂ ||
 ಎಳೆಗೂಸನೆತ್ತಿಕೊಳುವಳು |
 ಬೆಳೆದವನಂ ತಾಯಿ ನಡೆಯ ಪೇಳಳೆ ನಲವಿಂ? || ೪೫

ಊರ್ಮಿಳೆಯೇಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಳು |
 ಕೂರ್ಮಿಯ ನಿಡದವಳೆ? ಬಗೆದು ನೈಜಸ್ಥಿತಿಯಂ ||
 ಧರ್ಮವನಿರಿತದರರ್ಚೆಗೆ |
 ನಿರ್ಮಲ ಜೀವಿತವನಿತ್ತಳವಳೆ ಸುತ್ತಪ್ತಳಾ || ೪೬

ನಿನಗದಕಿಂತಾದುದದೇಂ ? |

ವನವಾಸಕ್ಕೆಲೆ ನಿನಗೆ ಪೊಸತೆರದೆಡರೇಂ ? ||

ಎಣಿಸೆಯ ನಿನ್ನಂತೆಯೆ ನಾ |

ನನುಭವಿಸಿಹೆನೆಂದು ನಿನ್ನ ವಿವಸಿಸಿದಳಲಂ ||

೪೭

(ಮತ್ತೇಭ)

ಚಿರದಿಂ ರಾಜ್ಯವ ಕಾಯ್ದು ಜಾನಪದದಂ

ಗೀಕಾರದಿಂ ನಿಂದು ಸು |

ಸ್ಥಿರವಾಗ್ಗಂಗಳೊಳ್ಳಿರಂ ನಡೆಯಿಸು

ತ್ತಿರ್ಪಾರ್ಷಧರ್ಮಂಗಳೊಳ್ ||

ಧರಣೀ ಸಂಭವೆ ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಕಥೆಯಿಂ

ಲೋಗರ್ದೆ ಸಂದೇಹಮಂ |

ಕುರಿಸಲ್ಕಾಗದಮೋಲುನಾಮಿರುವುದೆಂ

ದಾಂ ಗೈದೆನಾ ಕ್ರೂರಮಂ || ೪೮

(ಸ್ರಗ್ಧರಾ)

ಮಾತೆ ಕ್ಷ್ಣಾದೇವಿ ಸರ್ವಂಸಹೆ ಶಮಮಯೆ

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕ್ಷಮಾಮೂರ್ತಿ ನಿನ್ನಾ |

ತಾತಂ ರಾಜರ್ಷಿಮುಖ್ಯಂ ಜನಕನರವರಂ

ಬ್ರಹ್ಮಯೋಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಂ ||

ಸೀತೇ ನೀಂ ತೃಕ್ತಸರ್ವಸ್ಪೃಹೆಯವರಮೋಲೇ

ಲೌಕಿಕದ್ವಂದ್ವಭೋಗಾ |

ತೀತಾಂತರ್ಭಾವೆಯೆಂದಾನೆಣಿಸಿದೆನದು

ತಾನಾಯಿತೆನ್ನ ಪ್ರಮಾದಂ || ೪೯

ವ|| ಇಂತು ರಘುನಂದನನುದೀರಿಸಿದಂತರ್ಭಾವನಿರೂಪಣೆ
ಯಂ ಜನಕನಂದಿನಿಯಾಲೈಸುತ್ತಿರಲತ್ತಲುರ್ವೀ ತಳದೊಳ
ದೊಂದೆಡೆ ಘನಗರ್ಜಿತಮೇಳ್ವು ಧರೆ ಬಿರಿದು ಸೀಳೊಡೆಯಲಾ
ಮಹಾಧ್ವಜ ವಿವರದಿಂದದೊಂದು ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಸ್ಫುಟಮಾದು
ದದೆಂತೆನೆ—

೫೦

(ಸೀಸ)

ಜಯ ಜಯ ನೀಂ ಧನ್ಯ ರಾಮಭದ್ರನೆ ಪೂರ್ಣ

ವಾಯ್ತು ನಿನ್ನವತಾರ ಕಾರ್ಯಮಿಂದು |

ನಿರ್ಲೋಭಧರ್ಮ ನೀಂ ಸತ್ಯದಿಂ ಪಿತ್ಯವಾಕ್ಯ

ಜಾರದಿರಲೆಂದರಸುತನವ ತೊರೆದೆ |

ಶೂರಾಗ್ರಣಿಯೆ ಲೋಕ ಸಂಕ್ಷೋಭಕರ ಹರಿಸಿ

ಸಂಸ್ಥಿತಿಯ ಹಿತವನೆಲ್ಲರ್ಮಿತ್ತೆ |

ಕಾರುಣ್ಯಘನಮೂರ್ತಿ ಪತಿತರನು ಸಂತ್ಪ್ರಸಿ

ಪಾವಿತದೆ ನೂತ್ನ ಜೀವಿತರ ಗೆಯ್ದೆ ||

ವಿಶ್ವವಿಭು ಪರಬೊಮ್ಮನೆಂದು ನೀಂ ಬಗೆದು ಮನದಿ |

ಪ್ರಭುವಾದೊಡಂ ಭೃತ್ಯನಂತೆ ಪರಿಚರಿಸಿ ಧರೆಯಂ |

ಸಂಸಾರ ಭರಣದೊಳೆ ಸಂನ್ಯಸನ ನಯವ ತೋರ್ದೆ |

ಮಾಯೆಯಂ ಪರಿದಂಗೆ ಜಾಯೆಯೇ ನಾರದೇನು || ೫೧

(ಮತ್ತೇಭ)

ಅರಸಾನಲ್ಲಿ ನಡೊಂದುಮಲ್ಲು ವಿಭುವಿರ್ದಂ
 ಬೇರೆ ಶುದ್ಧಾಂತದೊಳ್ |
 ಪರಿಚರ್ಯಾರ್ಜಿತಮಲ್ಲದೊಂದನುಮಣಂ
 ನಾಂ ಭುಂಜಿಸೆಂ ರಾಜಕಿಂ ||
 ಕರನಾಗಿರ್ದು ಹಸಾದದಿಂ ತಣಿವೆನೆಂಬಾ
 ದೀಕ್ಷೆಯೊಳ್ ಬಾಳ್ವವರ್ |
 ಸಿರಿರಾಮಂ ಪ್ರಿಯಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಭರತವತ್ಸಂ
 ವಾಯುಪುತ್ರಂ ದೃಢಂ ||

೫೨

(ಕಂದ)

ಶ್ರೀರಾಮನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ |
 ವೈರಾಗ್ಯದಿ ಭರತನೇ ಮರುನ್ನಂದನನೇ ||
 ಆರಿವರೊಳಗ್ರ್ಯರೆನ್ನತ |
 ಲಾರಯ್ಯದು ಲೋಕವೆಲ್ಲಕಾಲದಿ ನಿಮ್ಮಂ || ೫೩
 ಜಯ ಸೀತಾ ಜೀವೇಶ್ವರ |
 ಜಯ ರಘುಕುಲವೀರ ಲೋಕಧರ್ಮಾಧಾರಾ ||
 ದಯಿತೆಯ ನೀಂ ಬೀಳ್ಕೊಡಲಿದು |
 ನಿಯತ ಕ್ಷಣಮಿದುವೆ ಮಂಗಳಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಶುಭಂ || ೫೪

೫. ಲೋಕಜನದ ಪ್ರಶ್ನೆ

ವ|| ಕೋಸಲೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಶ್ವಮೇಧ ಪರಿ
ಸಮಾಪ್ತ್ಯನಂತರದೊಳ್ ಭಗವದ್ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯಾಶ್ರ
ಮದಿಂ ವೈದೇಹೀರಹಿತನುಂ ಕುಶಲವಸಹಿತನುಮಾಗಿ ನಿಜ
ರಾಜಧಾನಿಯಾದಯೋಧ್ಯಗೃತಂದ ದಿನದೊಳಾವಾರ್ತೆ ಪುರ
ಜನದೊಳ್ ಪ್ರಚಾರಂಗೊಳ್ಳೆ— ೧

(೪೦೬)

ವಿನಮಿತಶೀರ್ಷರ್ ವಿಸ್ಮಿತ |

ರನುತಾಪಗ್ರಸ್ತಚಿತ್ತರಾದರಯೋಧ್ಯಾ ||

ಜನಪದದೆಲ್ಲರುಮಂದಾ |

ಜನಕಜೆಯ ರಸಾತಲಪ್ರವೇಶದ ಕಥೆಯಿಂ || ೨

ವ|| ಅಂತು ಸಮುದ್ವೇಜಿತ ಮನಸ್ಕರಾದಾ ಪೌರರಾಪುರದ
ನಾನಾವೀಧಿಗಳೊಳಮುಪವನಂಗಳೊಳಮಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಣ್ವನೆರೆದು
ಪರಸ್ಪರ ಪೃಶ್ನೋತ್ತರಂಗಳಿಂದಂತರಂಗದ ಭಾವೋದ್ರೇಕ
ಭಾರಮನಿಳಿಸಿಕೊಳತೊಡಗಿರಲಾ ವಾದವಿವಾದಾವಸರದೊ
ಳದೊರ್ವನಿತೆಂದಂ— ೩

(ಕಂದ)

ಪೋದುದೆ ನಾಡಿನ ಸಿರಿ ನಮ |
ಗಾದುದೆ ಅನ್ಯಾಯಕಾರಿಗಳ ದುರ್ಜಾಮಂ ||
ವೈಧುರ್ಯಂ ದೊರೆಗೊದವಿತೆ |
ವೈದೇಹಿಯದೇಂ ಕಠೋರ ಕಾರ್ಯವ ಗೈದಳಾ || ೪

ವ|| ಇನ್ನೊರ್ವನಿಂತೆಂದಂ— ೫

ಧರಣಿ ಯಿದೇನವಮತಿಯಂ |
ಪುರುಷಕುಲಕ್ಕಾಗಿಸಿರ್ವಳಕ್ಕಟ! ದೊರೆಯುಂ ||
ಪರಿಭವಕೀಡಾದಂ ಜನ |
ಪರಿವಾದವನಚ್ಚಿ ನಡೆದುದೇಂ ವಿಪರೀತಂ ! || ೬

ವ|| ಇನ್ನೊರ್ವನಿಂತೆಂದಂ— ೭

ಆರರುಹಿದನೋ ದೊರೆಗಾ |
ದೂರಿನ ಪುಸಿವಾತನವನದೇಂ ಮತಿಹೀನಂ ||
ಊರಿನ ಕೇರಿಯ ಸಂತೆಯ |
ಮೋರೆಯ ಚೇಷ್ಟೆಯನದಾರು ದೊರೆಗುಸಿರಿದವಂ || ೮

ವ|| ಮತ್ತೊರ್ವನಿಂತೆಂದಂ— ೯

ಒರೆದನದಾರಾ ಅಶ್ಲೀಲವ |
ನರಪತಿಸಂಮುಖದಿ ಲೋಕವಾರ್ತೆಯದೆನುತುಂ ||
ಸರಿಯೇಂ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತವ |
ಪರಿಕಿಸದನ ದೌತ್ಯವವನಿನಾಯ್ತೀ ವಿಷಮಂ || ೧೦

ವ|| ಮತ್ತಮೊರ್ವನಿಂತೆಂದಂ— ೧೧

(ಕಂದ)

ಅರಿಯೆಯ ನೀನಾರಾ ದು |

ಭರ ಲೋಕಶ್ರುತಿಯನರಿಪಿದಂ ನೃಪನಿದಿರೊಳ್ ||

ನರಪತಿಯ ಗೂಢಚರರೊಳ್ |

ಧುರಂಧರಂ ಭದ್ರನವನೆ ಮೌಢ್ಯಸಮುದ್ರಂ || ೧೨

ವ|| ಆ ವೆಸರಂ ಕೇಳ್ವ ಜನಸಂದಣಿಯೆಲ್ಲಮುಂ ಕೋಪೋದ್ವಿಗಿ
ತಮಾಗಿ ಭದ್ರನೆನಿಸಿದಾ ರಾಜಕಿಂಕರನನೆತ್ತಿತ್ತಲುಮರಸಿ ಕಡೆ
ಯೊಳವನಂ ಪಿಡಿದು ಸುತ್ತಮುತ್ತಿ ಪೃಚ್ಛಾಪೃಚ್ಛೆಯಿಂ
ತರ್ಜಿಸುತ್ತಂ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಮಿರ್ಪಾಗಳದೊರ್ವನಂತೆಂದಂ—

ಭದ್ರನೆ ನೀನಪಭದ್ರಂ |

ಭಿದ್ರವನೆಸಗಿದೆಯಲಾ ದುರಾತುರದಿಂದಂ ||

ಏಂ ದ್ರೋಹವಾಯ್ತೊ ರಾಜ್ಯೋ |

ಪದ್ರವವಿದನಂದೆ ತಿಳಿಯದಿರ್ದೆಯ ಮರುಳೇ || ೧೪

ವ|| ಇಂತಾ ಜನಸಂಮರ್ದದ ಗರ್ಹಣದಿಂ ಪ್ರಧರ್ಷಿತನಾದಾ
ಭದ್ರಹತಕಂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ವಿಧಾನದೊಳಿಂತೆಂದಂ— ೧೫

ನಾನೇಂ ಗೈದೆಂ ದೊರೆಯಿ |

ತ್ತಾಣತಿಯಂ ಗೈದೆನಲ್ಲದಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲಂ ||

ಜಾನಪದ ವಾರ್ತೆಗಳ ನ |

ನ್ಯೂನದೆ ನೀಂ ಪೇಳ್ವದೆಂದು ವಿಧಿಸಿದನಾತಂ || ೧೬

ಸತ್ಯವ ಪೂರ್ಣದಿನೊರೆವುದೆ |
 ಭೃತ್ಯಂಗಿಹ ಧರ್ಮವವನ ಕಥಿತಾಂಶಗಳಿಂ ||
 ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯವ ಪರಿಕಿಸು |
 ತಿತ್ಯರ್ಥವ ಗೈವ ಪದವಿ ರಾಜನದಲ್ಲೇ || ೧೭

ಕೆಟ್ಟಜನ ನೀವೆ, ಲೋಗರೆ |
 ನೆಟ್ಟರಿ ನೀವೆಂದು ದುಷ್ಟವಾದದ ಬಿತ್ತಂ ||
 ಬಿಟ್ಟಿಹುದದು ವಿಷಫಲವಂ |
 ಕೆಟ್ಟರಲೈ ಬಾಯತಿಮಿರದುರುಬಿಂದಲೆ ನೀಂ || ೧೮

ನಾನೇಂ ಬಲ್ಲೆಂ? ಭವಿತ್ಯ |
 ಜ್ಞಾನಮದೆಂತಪ್ಪುದೆನಗೆ? ನಾನರಿಯದವಂ ||
 ಯಾನವನಾಗಿಸಿತೆನ್ನಂ |
 ಹೀನೋದಂತಕ್ಕೆ ವಿಧಿಯದೇಂ ವಂಚನೆಯೋ || ೧೯

ವ|| ಇಂತಾ ಭದ್ರನೆನುವುದುಂ ಜನಪ್ರಮುಖರವನ ಯುಕ್ತಿ
 ಗಿದಿರುಡಿ ನುಡಿಯಲರಿಯದೆ ರಾಜ್ಯಸ್ವಾಮಿಯಾದ ರಘು
 ಪತಿಯ ಸನ್ನಿಧಾನದೊಳೆ ನೊರೆಯಿಡಲ್ವೆಳ್ಳು ಮೆಂದು
 ನಿಶ್ಚಯಂಗೈದರಮನೆಗೈತಂದು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ರಭುವಂಕಂಡು
 ಪ್ರಣಾಮಂಗಳನೆಸಗಿ ಬಿನ್ನಪಂಗೈದರದೆಂತೆನೆ— ೨೦

ಪ್ರಭುವೇ ತಂದೆಯವೊಲು ನೀ |
 ನಭಯವ ತೋರ್ಪುದು ಮಹಾಪರಾಧಿಗಳೆಮ್ಮೊಳ್ ||
 ಶುಭವರಿಯದ ಬಾಲಿಶರವೊ |
 ಲಭಿಶಂಸನಕಿತ್ತೆವೊಮ್ಮೆ ಮನವನದೆಂತೋ || ೨೧

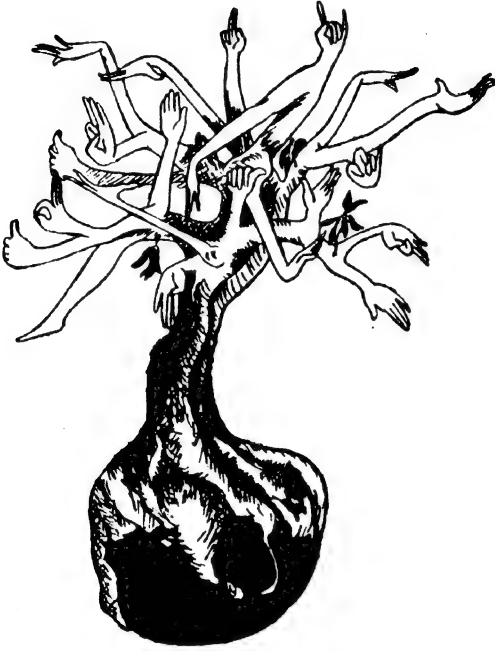
ಅಪವದಿಸಿದೆವೈ ನಮ್ಮಯ |
 ನೃಪದೇವನನಂತೆ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನಂಧರ್ ||
 ಕೃಪಣರ್ ನಾಂ ತಾಯ್ತಂದೆಯ |
 ರಸನಿಂದೆಯಿನಿಂದು ಪಾಪಹತರಾಗಿಹೆವೈ || ೨೨

ತಮದೊಳ್ ಬಿದ್ದೆವು ಮತಿ ವಿ |
 ಭ್ರಮೆಯಿಂದಂ ದುಡುಕಿನಿಂದಂ ಅವಿವೃಶೆಯಿಂ ನಾಂ
 ಕ್ಷಮಿವುದು ನಮ್ಮಂ ರಘುವರ |
 ಮಮತೆಯನೀಂ ತಳೆದು ತಾಯವೊಲ್ ಪಸುಕೆಗಳೊಳ್

ಕರೆಯಿಸು ರಾಣಿಯ ವಿಭು ನೀಂ |
 ಧರಣೀಮಾತೆಯನು ನಚ್ಚಿಸುತ್ತನುನಯದಿಂ ||
 ಎರಗುವೆವು ನಿಮ್ಮ ಪದದೊಳು |
 ಮರೆಯೆವದಿನ್ನೆಂದುಮೊಡೆಯ ನಡೆದದ್ಭುತಮಂ || ೨೪

ವ|| ಇಂತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಮುಖರಾಡಿದ ನುಡಿಯಂ ಕೇಳಿ ಶ್ರೀ
 ರಾಮಪ್ರಭುವಂತೆಂದಂ— ೨೫

ವಿನಯವ ನುಡಿದಿರಿ ಮಿತ್ರರೆ |
 ಕನಿಕರವಂ ನುಡಿದಿರೆನಗದೈ ಹೃದಯಹಿತಂ ||
 ಅನುಚಿತವಂ ನಿಮ್ಮೊಳು ನಾ |
 ನಣಮುಂ ಕಾಣೆಂ ಕಳಂಕವೆನ್ನದು ಸಖರೇ || ೨೬

ಆರರಿವರ್, ಎಂದು ಕರ್ಮದ |
 ಭೂರುಹಮೇಳ್ವಾವಫಲವ ತಾಂ ನೀಡುಗುಮೋ ||
 ಕ್ರೂರಿಯೊ ಸಾಸವಿಚಾರಿಯೊ |
 ಸಾರಿಯರಿಂಗಾವ ದುಃಖವೆನ್ನಿಂದಾಯ್ತೋ || ೨೭

ರುಮೆಯಪವಾದವನಾಲಿಸಿ |
 ಸಮಲಿನವಂ ಗೈದೆನೆನ್ನ ರಸನೆಯನಂದಾಂ ||
 ರುಮೆಯಾ ಶಾಪವೊ ಎನುವವೊ |
 ಲಮರಿತು ತತ್ಸದೃಶಶೂಲವೆನ್ನಯ ಕಿವಿಗಂ || ೨೮

ವ|| ಇಂತು ರಘುರಾಮನನುಶೋಕಿಸಲೊರ್ದಪಾರಪ್ರವೃತ್ತಿಂ
 ತೆಂದಂ— ೨೯

ಕಲಿತೆವು ತತ್ತ್ವವ ದೊರೆಯೇ |
 ತಿಳಿದೆವು ಲೋಕಪ್ರವಾದದಂಧಕಗತಿಯಂ ||
 ಒಲಿದೆಮ್ಮೊಳಿನ್ನು ಸಿರಿ ಮಂ |
 ಗಲರೂಪಿಯ ತಾಯ ತರಿಸಿ ಹರಸೆಯ ತಂದೇ || ೩೦

ವ|| ಈ ವಾಕ್ಯವಂ ಕೇಳ್ವ ರಾಘವಂ ಖೇದಪ್ರಸಾದಸಂಮಿಶ್ರಿತ
 ಮೃದುಮಂಜುಹಾಸಮಂ ಬೀರುತಂತೆಂದಂ— ೩೧

ಏಸೇಸು ಕಾಲವಾರಾರ್ |
 ಕ್ಲೇಶಂಗಳದೇನನೇನನನುಭವಿಸಿದರೇ ||
 ದೋಷಾರೋಪೋಕ್ತಿ ವಿಪ |
 ಯಾರ್ಸದ ದುಷ್ಟಲವನಿಂತು ಕಾಣಲ್ ಮನದೊಳ್ ||

ಜನಪೈಶುನ್ಯದ ಹಸಿತಂ |
 ವನವಹ್ನಿವೊಲಾಗಿ ಹರಡಿ ನಿರ್ದೋಷಿಗಳಂ ||
 ಗಣಿಸದೆ ದಹಿವುದು ಸಕಲರನ್ |
 ಅನುಕಂಪೆಯನುಳಿದ ವಚನಮುರಗೀರದನಂ || ೩೨

ಅಮಲಮಿರಲಂತರಂಗಂ |

ಸಮನಿಸಿರಲ್ ಮಾನವಸ್ವಭಾವಾನುಭವಂ ||

ವಿಮೃಶೆಯನೇಸಗಲ್ ನ್ಯಾಯ್ಯದಿ |

ಕ್ಷಮೆಯುದಯಿಪುದದುವೆ ಸಕಲ ಧರ್ಮಕೆ ಮೂಲಂ||

ವ|| ರಾಘವ ನಿಂತೆನುವುದುಂ ಪುರವೃದ್ಧ ನೊರ್ದನಿಂತು ಪಂಬ
ಲಿಸಿದಂ— ೩೫

ಎಂ ದೊರೆಯೆ, ಕ್ಷಮೆಯೆನಿಪ ವ |

ಸುಂಧರೆ ತಾಂ ಕ್ಷಮಿಸಳೇನಯೋಧ್ಯೆಯ ಜನಮಂ ||

ಇಂದಿರೆಯವೊಲೀ ಪ್ರಜೆಗಾ |

ನಂದನಳಹ ಜನಕಸುತೆಯ ನೀಂ ಕರೆಯಿಸೆಯೇಂ||

ವ|| ಇದನಾಲಿಸಿ ಜಾನಕೀವಿಯೋಗವೃದ್ಧಿತನಾದಾ ಮಹಾ
ನುಭಾವನಿಂತೆಂದಂ— ೩೬

ಕೃತಕೃತ್ಯೆಯಾದಳಾ ಕ್ಷಿತಿ |

ಸುತೆಯಾಕೆಗೆ ಕಾರ್ಯಮಿನ್ನದೇನೀ ಭುವಿಯೊಳ್ ||

ಗತಬಲನಾದೆಂ ನಾನುಂ |

ಮಿತಮಲ್ಲೇನೆಲ್ಲ ಜೀವಚರಿತೆಯುಮಿಳೆಯೊಳ್|| ೩೭

ಕುಶಲವರಿನ್ನೀ ರಾಜ್ಯವ |

ಮುಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಿತರ್ ಧರ್ಮವಿದರ್ ||

ಕುಶಲರ್ ವೀರರ್ ನಡೆಯಿಕೆ |

ವಸುಧೆಯೆ ದೌಹಿತ್ರಂ ಚಿರಂ ಕಾಪಿಡುವಳ್|| ೩೮

(ಮತ್ತೇಭ)

ಪ್ರಜೆಯಿಂ ರಾಜ್ಯಮವರ್ ವಿಸತ್ತ್ವರಿರೆ ರಾ
ಜಾಮಾತ್ಯಕೋಶಂಗಳೇಂ |

ಸೃಜಿಸಿರ್ವರ್ ಜನತಾತ್ಮಸಂಸ್ಕರಣಕೆಂ
ದಾರ್ಷೇಯರೀ ಸಂಸ್ಥೆಯಂ ||

ಋಜುಶೀಲಂ ಸಹಭಾಗಿಭಾವಮಮಲ
ಜ್ಞಾನಾಸ್ಥೆ ಲೋಕಾದರಂ |

ನಿಜಧರ್ಮೋದ್ಯಮಮೀ ಗುಣಂಗಳಿನವ
ಝಂಝಾಯಮುಂ ಶ್ರೇಯಮುಂ || ೪೦

ವ|| ಈ ಮಂಗಳಾಶಾಸನಮಂ ಕೇಳ್ವ ಜನವೃಂದಮಿಂ
ಶೆಂದುದು— ೪೧

ಇನ್ನೇನನರಸ ಬಲ್ಲೆವು |

ಬಿನ್ನಹವೆಮದಿನಿತೆ—ನಿನ್ನಮೊಲ್ ಬಾಳ್ಗೆ ಸುತರ್ ||

ಸನ್ನಯ ವಿವೇಕ ಕರುಣೆಗ |

ಉನ್ನತಿಯಂ ಪಡೆಗೆ ರಾಜ್ಯಜನವರ್ಗಗಳೊಳ್ || ೪೨

ಯೋಗಿ ಹನುಮಂತ

(ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲ್ಪ)

ಪು. ೫೫]

೬. ಹನುಮಂತನ ಪ್ರಶ್ನೆ

(೪೦೮)

ಶ್ರೀರಾಮಂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ |
ಭಾರವ ಕುಶಲವರೊಳಿಟ್ಟು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯೊಳಾ ||
ತ್ಮಾರಾಮನಿರ್ದ ಕಾಲದಿ |
ಮಾರುತಿ ಬೇಡಿದನದೊರ್ಮೆ ವರವನದೊಂದಂ || ೧

ವ|| ಅದೆಂತೆನೆ—

೨

ಪುರುಷ ಕುಲಾದರ್ಶನೆ ನೀ |
ನೊರೆಯೆಯ ಜೀವ ಪ್ರಪಂಚದೊಳತತ್ತ್ವವದೇಂ ||
ತೆರಳುವೆ ನಾನಿನ್ನಟವಿಗೆ |
ಪರದೈವಧ್ಯಾನದಿಂದೆ ಶಾಂತಿಯ ಗಳಿಸಲಾ || ೩

ಧರ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೇಂ ಪ್ರಭು |
ಕರ್ಮದ ಬಲೆಯಿಂದದೆಂತು ಜೀವಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಂ ||
ಮರ್ಮವದೇನೀ ಜಗದೊಳು |
ನಿರ್ಮಲತತ್ತ್ವವನದೆಂತು ಕಾಣ್ಬುದು ಗುರುವೇ || ೪

ತಮವೇಂ ಸತ್ತ್ವವದೇಂ ಪ್ರಭು |
ವಿಮರ್ಶೆಗಳವಡದು ದೇವ ನಿನ್ನಯ ಚರಿತಂ
ಕ್ಷಮಿಸಿದೆ ಪಲರಂ ದುರಿತದಿ |
ಯಮದಂಡವನಿಟ್ಟಿ ಪಲರಿಗದರರ್ಥವದೇಂ || ೫

ಜನರೂಢಿಯೆ ಪರಧರ್ಮವೆ |

ಮುನಿಸಮ್ಮತ ಶಾಸ್ತ್ರವೇಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ನಡೆಯೊಳ್ ||

ಮನುಜನ ನೈಜಮತಿಕ್ರಿಯೆ |

ಯನರ್ಥಕಾರಿಯೆ ವಿವೇಕಮೇಂ ನಿಷ್ಫಲಮೇ || ೬

ವ|| ಇಂತಾ ವಾಯುತನೂಜಂ ಪ್ರಶ್ನಿಸೆ ಪ್ರಸನ್ನ ಗಂಭೀರ
ನಾದಾ ರಾಮಚಂದ್ರ ಯೋಗೀಶ್ವರ ನಿಂತೆಂದಂ— ೭

ಪ್ರಾಣಸಮ, ಕೇಳು ಪೇಳ್ವೆಂ |

ನಾನರಿತುದನಾ ವಸಿಷ್ಠ ಗುರು ಬೋಧನೆಯಿಂ ||

ಜ್ಞಾನವದತೀಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಂ |

ಧ್ಯಾನಾಭ್ಯಾಸಂಗಳಿಂದನುಭವಸಾಧ್ಯಂ || ೮

ಅಲೈಸು ಸಖನೆ ಧರ್ಮದ |

ಮೂಲಂಗಳ್ ಗೂಢಮಿಹುವು ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮದೊಳ್ ||

ಈ ಲೋಕಸೃಷ್ಟಿ ದೇವನ |

ಲೀಲಾಂಶಂ ಧರ್ಮವವನನೈದಿಪ ಪಯಣಂ || ೯

ವಿಶ್ವಾಶ್ವತ್ಥಂ ಮಾರುತಿ |

ನಶ್ವರ ವಿಟಪಗಳ ಪೊತ್ತ ಶಾಶ್ವತ ವೃಕ್ಷಂ ||

ಭಾಸ್ವದನಂತ ಶರೀರಗ |

ಳೀಶ್ವರ ಮಾಯಾ ವಿಲಾಸ ವೇಷಾಕೃತಿಗಳ್ || ೧೦

ಕೃಶಮಾಗಲೊಂದು ವಿಟಪಂ |

ಕಿಸಲಯಮಿನ್ನೊಂದರಗ್ರದೊಳ್ ಜನಿಸಿರುಕ್ಕಂ ||

ರಸಮೊದವುಗುಮದಕೀಶ್ವರ |

ವಶದಿಂದಪರಿಮಿತ ಶುದ್ಧ ಸತ್ತ್ವಾಕರದಿಂ || ೧೧

ಆ ಒಬ್ಬ ನಿತ್ಯಲೀಲಾ |
 ಸಾದಸದಭಿವೃದ್ಧಿಯಹುದು ಜೀವಾಶಯದಾ ||
 ಖೇದಭಯಾ ನೋದೇಚ್ಛೆಯ |
 ಚೋದನೆಗಳಿನಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಸಾಪದ ಬೇರ್ದಳ್ || ೧೨

ತ್ರಿಗುಣೋದಕಗಳನೆರೆಯುತೆ |
 ಭಗವತ್ಪರಿಚಾರಿ ಮಾಯೆ ಬೆಳೆಯಿಸುತಿರ್ದಳ್ ||
 ಜಗದಶ್ವತ್ಥವ ಜೀವಿಗ |
 ಳಘಪುಣ್ಯಗಳೆನಿಸ ಮೂಲಕಂದಗಳಿಂದಂ || ೧೩

ಎಂತಾ ಫಲರುಚಿಯೆರಡುಂ |
 ಕೊಂತಂಬೊಲ್ ತಿವಿಯದಂದು ಜೀವಂ ಚಲಿಕುಂ? ||
 ಎಂತಾ ಕರ್ಮದ ಬೇರಿನ |
 ಸಂತತಿ ಸಾಗದೆ ವಿವರ್ಧಿಕುಂ ವಿಶ್ವಕುಜಂ? || ೧೪

ಆದಿಯ ತೋರದ ಬೇರದು |
 ಭೇದಿಸಲಹುದದನು ತತ್ತ್ವಬೋಧೆಯ ಭುರಿಯಿಂ ||
 ಸಾದಸ ದಳ ಭದ ಸುಮ ಫಲ |
 ಭೇದದ ಬುಡ ಮೊಂದೆಬೀಜಮೆನುವುದೆ ತತ್ತ್ವಂ || ೧೫

ಮಾಯೆಯ ಸರೆ ಕಣ್ಣಮರಿರೆ |
 ಹೇಯೋಸಾದೇಯ ರೂಪ ಬಂಧ ದ್ವೈಧಂ ||
 ಆಯಾಸಂಗೊಳಿಪುದು ಡೋ |
 ಲಾಯಿತನಂ ಗೈದು ನರನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲೆಯೊಳ್ || ೧೬

ಮರುತಲ ರವಿಕಿರಣಗಳೊಂ |
 ದುರುಯೋಗದಿನೊಗೆವಮೃಗಜಲಭ್ರಾಂತಿಯಮೋಲ್
 ಪರಸತ್ತ್ವದ ರೂಪಾಂಗೀ |
 ಕರಣದಿನೆಸೆವೊಂದು ಶಕ್ತಿ ಮಾಯೆಯನಿಕ್ಕುಂ || ೧೭

ಆ ಮಾಯೆಯಿಂದೆ ಲೋಕದ |
 ಕಾಮ್ಯಾಕಾಮ್ಯಪ್ರಕಾರಮದು ಸಂಸಾರಂ ||
 ಯಾಮಲಮಧ್ಯದಿ ಜೀವ |
 ಭ್ರಾಮಿತಮದು ಕರ್ಮಸೂತ್ರಜಾಲವಿಲಾಸಂ || ೧೮

ವಿಗಳಿತ ಮಾಯನಕಣ್ಣೀ |
 ಜಗಮೆಲ್ಲಮುಮೊಂದೆ ವಸ್ತು ಬೇರಿರದೊಂದುಂ ||
 ಬಗೆಯನವಂ ನೀಂ ನಾಂಗಳ |
 ಸೊಗದುಕ್ಕಗಳಘಶುಭಂಗಳೆಣಿಕೆಯವಂಗೇಂ || ೧೯

ಪರಿಹೃತಮಾಯನ ಕಣ್ಣೀ |
 ಚರಾಚರಂ ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ತ್ವಸಾಗರ ರೂಪಂ ||
 ದುರಿತವದೇಂ ಸುಕೃತವದೇಂ |
 ಪರಿದೃಶ್ಯಂ ಮಾಯೆ ತತ್ತ್ವಮಾತ್ಮೈಕತ್ವಂ || ೨೦

ಮಾಯಾತೀತಂ ನೋಳ್ವಂ |
 ಶ್ರೀಯಾಶ್ರೀಯಂಗಳೆಲ್ಲ ಲೆಕ್ಕಂಗಳುಮಂ ||
 ಪ್ರೀಯಾರ್ಭಕರಾಟಗಳಂ |
 ಜ್ಯಾಯಾಂಸಂ ನೋಳ್ವ ತೆರದಿ ನಲೈಯ ನಗುವಿಂ || ೨೧

ಅಂತಾಮಾಯೆಯ ಪರಿಯಲ್ |

ಸಂತತದಾತ್ಮಾನುಶಿಕ್ಷಣಂ ಋಷಿವಿಹಿತಂ ||

ದಾಂತೇಂದ್ರಿಯಂಗೇ ಜೀವಿತ |

ದಂತಸ್ತತ್ತ್ವಂ ಕರಸ್ಥಮುಳಿದರ್ಗ ರಿದೈ || ೨೨

ಆ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಶ್ರುತಿಯುಪ |

ದೇಶಂ ತಾನದುವೆ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾದೇಶಂ ||

ಔಷಧದೊಳ್ ಮಧುಕಟುಗಳ್ |

ಶೈಶವಿಗಳ್ಗೊಂದಿದಂತೆ ಧರ್ಮಾಭ್ಯಾಸಂ || ೨೩

ಮಾಯಾರಹಿತಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಂ |

ಮಾಯಾವೃತರಂ ವಿದೂಷಿಸದೆ ತಾನವರಾ ||

ಶ್ರೇಯಃ ಪ್ರೇಯಂಗಳ ನನು |

ನಾಯನಗೊಳಿಸುವನದೊಂದು ತರತಮನಯದಿಂ || ೨೪

ಪಾವಸೆಯ ಕೆಸರಿನೆಡೆಯೊಳ್ |

ಧಾವಿಪನೋರೊರ್ಮೆ ಜಾರಿಬೀಳುವುದರಿದೇಂ ? ||

ಭೂವ್ಯವಹಾರದಿ ನರಹೃ |

ದ್ವಾವಿತಮಿಳಿದಂತು ಜಾರೆ ನಿಲ್ಲಿಪನು ಸಖಂ || ೨೫

ಬಾಲರ್ ಖೇಲನವಂ ಬರಿ |

ಕೇಳಿಯದೆನ್ನುವರೆ? ನೋಂಪಿಯೆನುವೊಲ್ ನಡೆವರ್ ||

ಲೀಲೆಯದೆನುವಾ ಪ್ರಾಥಂ |

ಲೀಲಾನಯದೊಳಮದೊಂದು ನೀತಿಯ ಕಲಿಪಂ || ೨೬

ಶಮಮುಂ ದಮಮುಂ ಕ್ಷಮೆಯುಂ |
 ಯಮಭಯಮುಂ ರಾಜ್ಯಶಾಸನೌದಾರ್ಯಗಳುಂ ||
 ಸಮಯಾಚಾರಗಳುಂ ಸಂ |
 ಯಮ ಸಾಧನವಲ್ತಿ ಜೀವಸಂಸ್ಕಾರಗಳೊಳ್ || ೨೭

ದಯೆಯಿಂ ನಿಯಮದೆ ವಿದ್ಯಾ |
 ಶ್ರಯದಿಂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಿಲ್ಪಕೃಷಿ ವೃತ್ತಿಗಳುಂ ||
 ಪ್ರಿಯಸರಸವಿನೋದಗಳುಂ |
 ನಯಗೊಳಿಸುವೆವಲ್ತಿ ಧರ್ಮ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಜನಮಂ || ೨೮

ಪರಮೇಶಂ ನಿಯಮಿಸಿಹಂ |
 ನರನಾರಿಯರೊರ್ವ ರೊರ್ವರನುಮಂ ತನ್ನೀ ||
 ಧರೆಯುದ್ಯಾನದ ಗೆಯ್ತೆಗೆ |
 ಕಿರಿ ಬದು ಮಡಿಗಳವೊಲಲ್ಲಿ ಮನೆಯುಂ ನಾಡುಂ || ೨೯

ಒಡೆತನವವನದು ತೋಟದ |
 ದುಡಿಮೆಯೆನತ್ತಿನುತವಂ ತೋರ್ದೆಡೆಯೊಳ್ ||
 ಗಡುಸೆನ್ನದೆ ಮರಳೆನ್ನದೆ |
 ದುಡಿಯುತಹಂಮತಿಯ ಸವೆಯಿಸುವನ್ನೈ ಜಾಣಂ ೩೦

ಉನ್ನತ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೀಳಿನ |
 ದಿಣ್ಣೆಯುಮಿಳಿತಗ್ಗು ಮೊಂದೆ ಸಮನೆನಿಸುವವೋಲ್ ||
 ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನಿಯದೊಂದು ಸ |
 ಮನ್ವಯನಯದಿಂ ಮನುಷ್ಯ ಚರಿತೆಯ ಕಾಣ್ಛಂ ೩೧

ಸ್ವೀಕೃತ ಸರ್ವಾತ್ಮನದೇಂ |
ಪ್ರಾಕೃತನಮೌಲಿತರಜನರ ಕುಂದೆಣಿಸುವನೇಂ ||
ಸುಕೃತಂ ದುಷ್ಕೃತಮೆಂಬವು |
ವಿಕೃತಂಗಳ್ ಮಾಯೆಯೊಂದು ಮುಗಿಲಿನವೆನುವಂ ||

ಮೋಹಂ ದ್ವೇಷಂ ಶೋಕಂ |
ದೇಹಿಗಳೊಳ್ ಪ್ರಕೃತಿ ನೆಟ್ಟ ಕಂಟಕಲತೆಯಾ ||
ಸಾಹಸ್ರಮೂಲಿಗಳನಾರ್ |
ದಾಹಿಸುವಂ ಜನ್ಮಶತದೊಳಿಸಗದೆ ತಪವಂ || ೩೩

ಪರಿಯಿಸಿ ಮಾಯೆಯ ಪಟವಂ |
ಪರಮಾರ್ಥಾರ್ಜನೆಯ ಮಾರ್ಗದೊಳ್ ನಡೆಯಿಪ ಸಂ
ಸ್ಕರಣಮೆ ಪರತರ ಧರ್ಮಂ |
ಪುರುಷಂಗದರರಿವೆ ಭಾಗ್ಯಮದು ಕೃತಿಶಕ್ಯಂ || ೩೪

ಜ್ಞಾನಮೆ ಪೌರುಷವಿಜಯಂ |
ಮಾನಸ ಸಂಶುದ್ಧಿಯಿಂದಲಾತ್ಮಜ್ಞಾನಂ ||
ಮಾನವ ವಿವೇಕಮೇಲ್ದರೆ |
ಹಾನಂ ಮಾಯಾಪವಾದಚೇಷ್ಟೆಗೆ ಘಟಕುಂ || ೩೫

ಜನಧರ್ಮಂ ಬಹು ಕಾಲಗ |
ಳನುಭವದಿಂದೊಗೆದ ನೀತಿಯದು ಪಳಸಿ ಕೆಡಲ್ ||
ಮನುಜ ವಿವೇಕಂ ರಚಿಸುಗು |
ಮನುಪೂರ್ವಕ್ರಮದಿನೊಂದು ನವಪದ್ಧತಿಯಂ || ೩೬

ಪುರುಷ ವಿವೇಕಂ ಪೂರ್ವಾ |
 ಚರಣಂ ಲೋಕಪ್ರಯೋಗಮಿವು ಸರಿಗೂಡಲ್ ||
 ತರು ಪಳೆ ಬೇರ್ಗೊಳನೂರುತೆ |
 ಶಿರದೊಳ್ ಪೊಸತಳಿರ ತಳೆವನೋಲ್ ಶುಭಮಕ್ಕುಂ ||

ಪರಿವ ನದಿಯೊಂದು ನಿತ್ಯಂ |
 ತೆರೆಗಳ್ ತಾಂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಘಟಿ ವಿಘಟಿಯೊಳಂ ||
 ಪುರುಷತೆಯುಂ ಧರ್ಮಮು ಮಾ |
 ತೆರದೊಳ್ ಪ್ರಾಚೀನ ನೂತ್ನ ಚಿರ ಸಂಮಿಲಿತಂ || ೩೮

ಜೀವಂ ಪರಸತ್ತಾವಿ |
 ಭಾವಂ ಗಡ ಜೀವಲೋಕ ಪರಿಪೋಷಣೆ ತಾಂ ||
 ದೇವಾವತಾರಲೀಲಾ |
 ಸೇವನ ಮಂತಾತ್ಮ ವಿಸ್ತರಣಮದು ಧರ್ಮಂ || ೩೯

ನಾನೆನ್ನದೆನಿಸ ಮಾಯಾ |
 ಹ್ವಾನಕೆ ಕಿವಿಗುಡದೆ ಸರ್ವಮೀಶ್ವರ ವಿಭವಂ ||
 ನಾನೂಳಿಗದಿಂ ಬಾಳುವೆ |
 ಸಾನಂದಿಪೆನವನ ವರದಿನೆನುವಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಂ || ೪೦

ಕ್ಷೀಣಾಖಿಲ ಮಾಯಂ ತಾಂ |
 ಕಾಣುವನೆಲ್ಲರನುಮಾತ್ಮ ರೂಪಗಳೆನುವೊಲ್ ||
 ಜ್ಞಾನಾಮೃತ ಜೀವಿಯವಂ |
 ಲೀನಂ ವಿಶ್ವಾಂತರಾತ್ಮ ಜಲಧಿಯೊಳನಿಶಂ || ೪೧

ತೋಯಧಿಯಿನೇಳ್ವ ವೀಚಿಕೆ |
ವಾಯುವಿನೊಡನಾಡಿ ಕುಣಿದು ಕಡಲನೆ ಪುಗುವೊಲ್
ಮಾಯೆಯೊಡನಾಡಿ ಜೀವಂ |
ಲೀಯಂ ತಾನಹುದು ಮರಳಿ ಪರವೆಸ್ತುವಿನೊಳ್ ೪೨

ನಿಖಿಲ ಪ್ರಪಂಚ ಲಕ್ಷ್ಯಂ |
ಸುಖಮೆಂಬುದು ಲೋಕಭೋಗಮದು ಭಯಮಿಶ್ರಂ
ಸುಖದುಃಖಂಗಳನಂತ |
ಮುಖಿ ದಾಂಟುತೆ ಪಡೆವನಭಯ ಶಾಂತಿಯ ಪದವಂ

ತಳೆದೊಳಗೀಶಸ್ಥಿತಿಯಂ |
ತೊಳಲುತ್ತೆ ಬಾಹ್ಯದಲಿ ಲೋಕಜೀವಿತಪಥದೊಳ್ ||
ತಿಳಿವುಂ ನಲಿವುಂ ಕೂಡಿದ |
ಬೆಳಕಿಳಿಗೆನಿಸ ಯಮಿಗೆ ಬಾಳುವೆ ಹೊರೆಯೇಂ || ೪೪

ಈ ನಂಬುಗೆಯಿಂ ಮಾರುತಿ |
ನಾನೆಸಗಿದನೆಲ್ಲ ಲೌಕಿಕದ ಕಜ್ಜಗಳಂ ||
ಜ್ಞಾನದ ಶಿಖರದಿನೆನ್ನಂ |
ಮಾನುಷ್ಯತೆ ಜಾರಿಸಿದ್ದೊಡನೆಣಿಸದಿರೈ || ೪೫

ಮ|| ಇಂತಾ ಸ್ವಾಮಿಯುಪದೇಶಂಗೆಯೆ ಸಂತುಷ್ಟಾಂತರಂಗ
ನಾದಾ ಹನೂಮಂತನಿಂತೆಂದಂ— ೪೬

ಗುರುದೇವ ನಿನ್ನ ಚರಿತೆಯ |
 ಪರಿಶೋಧಿಸೆ ನಾನೆ? ನಿನ್ನ ಕಿಂಕರನಲ್ಲೇಂ? ||
 ಸ್ಮರಿಸುತೆ ನಿನ್ನಂ ತತ್ತ್ವದ |
 ಪರಿನಿಷ್ಠೆಯೊಳರಸುವೆಂ ಪ್ರಶಾಂತಿಯ ನೆಲೆಯಂ || ೪೭

ಪುರುಷತೆಯೊಳು ನೀಂ ಬೆಳಗಿದೆ |
 ಪರಸತ್ತ್ವದ ಪರಿಯ ದೇವ ಲೋಗರ್ ನಿನ್ನೀ ||
 ಚರಿತೆಯ ದೀಪದೆ ತಂತ |
 ಮ್ಮಿರವಂ ಬೆಳಗಿರಲು ಜೀವಿತಂ ವರಮಲ್ಲೇ || ೪೮

ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಿರಿಸಂಭೂತಾ ರಾಮಸಾಗರಗಾಮಿನೀ |
 ಪುನಾತು ಭುವನಂ ಪುಣ್ಯಾ ರಾಮಾಯಣಮಹಾನದೀ ||

ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪದ	ಅರ್ಥ
೧೧	೭	ಬೇವಸ
	೮	ನಾಣ್
		ಸಧರ್ಮಿತೆ
೧೨	೯	ಸವರು
೧೩	೧೦	ಕಿಣ್ಣು
		ಮತ್ತೆನ್ನಂಟು ಮಾಡುವ ಮೂಲಿಕೆ
೧೪	೧೪	ಮೊಳ್ಳು
		ಕತ
೧೫	೧೮	ಅನ್ಯಜು
೧೬	೧೯	ಮುಷಿತ
		ತರ್ಷೆ
೧೭	೨೩	ಕಣ್ಣಡೆ
		ಕುದುರೆಯ ಮುಖದ ಪಕ್ಕ ಪಟ್ಟಿ
೨೮	೨೭	ನಿಲರು
	೨೮	ಅಪತರ್ಕ
೨೯	೨೯	ನಿಷ್ಕೃತಿ
		ಸಾಂತ್ವ
		ರಕ್ತಿ
		ಪೃಚ್ಛೆ
೩೦	೩೩	ಮಾತುಲ
೩೨	೧	ದೂನ
	೩	ಮೃತ್ಸೆ
೩೩	೫	ನಿಗಳ
		'ಸಂಕೋಲೆ, ಬೇಡಿ

೩೪	೮	ಭಸ್ತಿ	ತಿದಿ, ತೊಗಲುಚೀಲ
	೯	ನಿರ್ವೃತ್ತಿ	ಶಾಂತಿ ಸುಖ, ಬಿಡುಗಡೆ
೩೭	೨	ವಿಶಯಾಂದೋಲಿತ	ಸಂದೇಹದಿಂದ ಓಲಾಡುವ
೪೦	೩೯	ಮೋಕ	ಪೊರೆ
೪೨	೪೩	ನಾಣ್ಣುಡಿ	ನಾಚಿಕೆಯ ಮಾತು
೪೯	೨೦	ಅಭಿಶಂಸನ	ದೋಷಾರೋಪಣೆ, ನಿಂದೆ
೩೬	೮	ಅತೀಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಂ	ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅಳತೆಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ, ಎಂದರೆ ಸಿಕ್ಕಲಾರದ ವಿಷಯ
೫೯	೨೫	ಪಾವಸೆ	ಪಾಚಿ

ಮಂಕುತಿಮ್ಮನಕಗ್ಗ

“ಡಿ. ಎ. ಜಿ.”

ಜೀವನದ ಅರ್ಥ,

ವಿಧಿ ವಿಲಾಸ ಪ್ರಗತಿ ತತ್ತ್ವ

ಸಮರಸ ಮಾರ್ಗ ಮೊದಲಾದ ಮೂರಾರು

ವಿಷಯಗಳು ಸರಸ ವಿವರಣೆ

೧೫೦ ಕವನಗಳು
೨೦೦ ಪುಟಗಳು

ಬೆಲೆ: ೧೨ ಅಂ.
ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ೧ ರೂ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ
ಬಸನನಗುಡಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿ.ಟಿ.

ಉಮರನ ಒಸಗೆ

ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರಿಂದ

ಪುಟ: ೧೨೯ (ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ) ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳು
ಸಾದ ಪ್ರತಿ ರೂ. ರೂ. ೧-೮-೦ ; ಭಂಡಾರದ ಪ್ರತಿ ರೂ. ೩.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಕವಿಗಳೂ, ಶೋಧಕರೂ ಆದ
ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಅವರು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ (ನೊದಲ
ನೆಯ ಮುದ್ರಣ ಹೊರಟಿರುತ್ತದೆ):—

In this excellent illustrated edition, the poem
looks like that Persian lady-love who—

“Beside me singing in the wilderness,
And wilderness is Paradise enow!”

—or with whom Omar would fain shatter to bits this
sorry scheme of things and then “re-mould it nearer
to the heart’s desire!” For does it not wear her multi-
coloured transparent veils? Is it not sweet and
beautiful like her? Has it not the glory of poetry to
match her glory of youth?

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ— (‘ಕನ್ನಡ ನುಡಿ’ ೧೫-೬-೪೫)

“ಈಚೆಗೆ ಇವರ ರುಬಾಯಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೬೪ರಿಂದ ೧೭೨ಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು,
ಎಪ್ಪತ್ತು ಪುಟಗಳ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟ
ವಾಗಿದೆ.... ಪದ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪದ ಉಚಿತ, ಪದಗಳ ಜೋಡಣೆ
ಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ರಮ ಯುಕ್ತ, ಪಾದಗಳ ಪಲ್ಲಟದಿಂದ ಏನು ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಪಾಠಗಳು ಅನೇಕವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಡಿ. ವಿ. ಜಿ.
ಅವರ ‘ಉಮರನ ಒಸಗೆ’ಯ ಎರಡು ಅವೃತ್ತಿಗಳು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತವೆ”.

ನ್ಯಾಕರ ಬೆತರ

ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರಿಂದ

ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಕವಿಯ ರುದ್ರ ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ರೂಪ.

ಪುಟ : ೧೭೭

ಬೆಲೆ : ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ವಿಜಯ

ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರಿಂದ

ದೇಶಭಕ್ತಿ ಧರ್ಮೋತ್ಸಾಹ ಪ್ರಭಾವದ ನಾಟಕ

ಪುಟ : ೧೬೦ ಬೆಲೆ : ರೂ. ೨-೦-೦

ಸರೋಜ ನಳಿನಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ ಅವರಿಂದ

ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಸ್. ದತ್, ಐ.ಸಿ.ಎಸ್. ಅವರ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಓದಬೇಕು.

ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ.

ಬೆಲೆ ರೂ. ೧

ದೀಪಾವಳಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್ ಅವರಿಂದ

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ನಡು ಅಂತಸ್ತಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ಮೃದುವೂ ಸುಕುಮಾರವೂ ಆದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಹದಿನೇಳು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳಿವೆ.

ಪುಟ : ೧೩೬

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧-೪-೦.

